Тошкент ҳақиқати

№ 62 (10.639).
1994 йил
24 август
чоршанба

Сотувда эркин нархда

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

1994 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИ ЙИҒИМ-ТЕРИМИНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришни иқтисодий рағбатлантириш чоралари тўғрисида"ги Фармонига мувофиқ, пахта ҳосили йиғим-теримини қисқа муддатларда уюшқоқлик билан ўтказиш, пахтакорларнинг пахта ялпи ҳосилини кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилашдан моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Моддий-техникавий базани пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга тайёрлашни ўз вақтида туғаллаш ва йиғим-терим мавсумини муваффақиятли ўтказиш техникадан тўлиқ фойдаланиш Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликларининг, республика деҳқончилик саноати мажмуи вазирликлари ва идораларининг энг муҳим вазифаси ҳисоблансин. Пахта ҳосилини машинада териш топшириғи белгилансин.

2. Пахта ҳосили йиғим-теримида моддий рағбатлантиришларни кучайтириш учун хўжаликларга пахта ҳосили терими учун қуйидаги миқдорларда ҳақ тўлаш тавсия этилсин:

Икки қаторли пахта териш машинаси билан терилган кондицион вазндаги бир тонна пахта ҳосили учун — камида 8,0 сўм, тўрт қаторли машинада терилгани учун — 6,5 сўм, қўлда терилган 1 килограмм пахта ҳосили учун — камида 40 тийин.

Йиғим-терим ишларида банд бўлганлар билан ҳисоб-китоблар ҳар беш ва ўн кунда ўтказилсин.

Марказий банк, "Ўздеҳқончиликсаноатбанк" ва "Ўзсаноатқурилишбанк" теримчилар билан ҳисоб-китобларни ўз вақтида ўтказиш учун хўжаликларни нақд пул билан таъминласинлар.

3. 1994 йилги пахта ҳосилининг сорти ва типлари бўйича харид нархлари (бир тонна пахта толаси учун 3750 сўм ҳисобидан) тасдиқлансин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ўн кун муддатда пахта ҳосилининг янги харид нархлари прейскурантларини нашр этсин ҳамда манфаатдор вазирликлар ва идораларга етказсин.

4. Белгилаб қўйилсинки, давлат буюртмасидан ортиқча ишлаб чиқарилган пахта толаси, линт, ўлик пахта ва чигит (топшириқдагининг 33 фоизи ва топшириқдан ортиқчасининг ҳаммаси) эркин бозор нархлари бўйича хўжаликлар томонидан мустақил равишда сотилади. Ушбу маҳсулотларни эркин сотиш ҳуқуқи фақат пахта тайёрлаш ҳажми ва сифати бўйича топшириқларни бажарган хўжаликларга берилади.

5. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги (Қаюмов), Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари "Ўзкимёсаноат" уюшмаси билан биргаликда хўжаликларга дефолиантлар етказиб беришни ҳамда ғўзалар дефолиациясини белгиланган ҳажмларда ва муддатларда ўтказишни таъминласинлар.

6. "Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси (Рафиқов) "Ўзагрокимёсервис" уюшмаси талабномаларига биноан ғўзаларни дефолиация қилиш учун зарур миқдорда самолёт ва вертолётлар ажратсин, зарур ёнилғ заҳиралари ташкил этсин.

7. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги (Қаюмов), "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш" (Хусанов) шу йилнинг 1 сентябригача пахта йиғим-терими техникаси, юклаш-ташиш воситаларини тўлиқ тайёрласинлар, йиғим-терим-транспорт отрядларини механизаторлар ва тузатувчи-хизмат кўрсатувчилар билан таъминласинлар. Хўжаликларда ва тузатиш корхоналарида двигателлар, узеллар, агрегатлар, бошқа зарур материалларнинг алмаштириш фондлари ташкил этилсин.

8. "Ўзмашсаноат" уюшмаси (Собиров):

"Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш" талабномаларига мувофиқ ва хўжаликлар билан тўғридан-тўғри алоқалар бўйича эҳтиёт қисмлар ва техника етказиб беришни таъминласин;

Пахта йиғим-терими мавсуми даврида машинасозлик корхоналари кучи билан, шартномалар асосида Қорақалпоғистон Республикаси, Жиззах, Қашқадарё ва Сирдарё вилоятлари хўжаликларига ҳамда тузатиш корхоналарига техникавий ёрдамни ташкил этсин.

9. "Ўздавнефтмаҳсулот" бирлашмаси (Тожиев) белгиланган лимитлар ҳисобидан 1994 йилнинг сентябрь-ноябрида қишлоқ хўжалигига йиғим-терим ишларини узлуксиз ўтказишни таъминлайдиган ҳажмларда ёнилғи-мойлаш материаллари етказиб беришни амалга оширсин.

10. Ўзбекбирлашув, "Ўзбексавдо" уюшмаси, "Ўздонмаҳсулот" корпорацияси, "Ўзозиқовқатсаноат" концерни қишлоқ аҳолисини ва пахта йиғим-терими қатнашчиларини ун, гуруч, қанд-шакар, ўсимлик ёғи, бошқа энг зарур товарлар билан белгиланган тартибга мувофиқ таъминлаш масалаларини ўз вақтида ҳал этсинлар.

11. Соғлиқни сақлаш вазирлиги (Каримов) йиғим-терим мавсумининг барча қатнашчиларига тиббий хизмат кўрсатишга доир зарур чора-тадбирларни кўрсин.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош Вазирнинг биринчи ўринбосари И.Х. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И.КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 23 август

Ўзбекистон Республикаси миллий-маданий марказлари 1-фестивали қатнашчиларига

Азиз дўстлар!

Муҳтарам ватандошлар!

Бутун мамлакатимиз халқлари улкан шодиёна арафасида турибди. Ўзбекистон мустақиллиги уч йиллик байрами ҳар бир фуқаро қалбида фахр ва ифтихор туйғуларини жўш урдирмоқда. Буни сизлар йил мобайнида ўтказган тадбирлар ва бугунги якунловчи тантаналарингиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Кўпмиллатли мамлакатда ҳар бир миллат ва элат равнақини таъминлаш, миллий анъаналар, урф-одатлар ва маданиятларни ривожлантириш демократик ҳуқуқий давлатнинг бебаҳо фазилатидир. Биз ана шундай юксак маърифий жамият қуриш сари бораётган бир пайтда сизларнинг бугунгидек ҳамжиҳатлигингизни юксак қадрлайман.

Сизларнинг мамлакатимиз келажагига катта умид билан қараётганингиз, ўз миллий маданиятингиз равнақи бутун Ўзбекистон тараққиётининг бир қисми эканлигини теран тушуниб турганингиз қувончли ҳодиса.

Ўзбекистон — улкан имкониятлар мамлакати. Айни пайтда у буюк орзу-умидлар, якдиллик, ҳамжиҳатлик, биродарлик юрти. Турли миллат вакилларининг энг эзгу ниятларини муштарак этган, шонли тарихга ва буюк келажакка эга бўлган улуғвор хонадон. Сизлар эса ўз фаолиятингиз, амалий ишларингиз билан ана шу хонадонга яна ҳам нурафшонлик, яна ҳам файз бахш этмоқдасиз.

Ўзбекистон мустақиллигининг уч йиллиги билан яна бир бор қутлар эканман, ҳаммангизга сиҳат-саломатлик, оилангизга тинчлик-омонлик, ватан равнақи йўлидаги шарафли ишларингизда муваффақиятлар тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Тошкент шаҳри,
1994 йил 20 август.

ЎЗБЕКИСТОН — УМУМИЙ ХОНАДОНИМИЗ

20 август куни пойтахтимизнинг Халқлар дўстлиги саройида Ўзбекистон Республикаси миллий-маданий марказлари 1-фестивалининг якуний концерти бўлиб ўтди.

Концертнинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг масъул ходими Алишер Файзуллаев юртбошимиз Ислом Каримовнинг фестивал иштирокчиларига йўллаган табригини ўқиб эшиттирди.

Маълумки, юртимиздаги барча миллий-маданий марказлар шу йилнинг март ойидан буён республикамиз мустақиллигининг уч йиллигига бағишлаб ўз концерт дастурларини намойиш этди. Республика байналмилал маданият маркази ташаббуси билан ўтказилган мазкур тадбирлар ҳар гал чинакам байрам тусини олди. Мамлакатимиздаги турли миллат вакилларининг ўз миллий қадриятлари, урф-одатлари, куй ва қўшиқларининг равнақини таъминлайдиган маданий марказларнинг ташкил этилиши ва кенг фаолият кўрсатиши қувонарли ҳолдир. Зеро, республикамиз Президенти кўп бор таъкидлаганидек, юртимизда яшаётган турли миллат вакиллари ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва тотувлик бизнинг энг асосий ютуғимиздир.

Республикамизда ўнлаб миллий-маданий марказлар фаолият кўрсатмоқда. Фестивалда ана шу маданий марказларнинг кўпчилиги миллий концерт дастурларини намойиш этди. Турли тилларда дилрабо қўшиқлар янгради. Бу қўшиқларда дўстлик ва ҳамжиҳатлик, муҳаббат ва садоқат, умид ва орзулар тараннум этилди. Барчамизга ватан бўлган истиқлол юрти — Ўзбекистон мадҳи янгради.

Фестивал якунида миллий-маданий марказларнинг раислари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга мурожаатнома қабул қилдилар.

Фестивалда Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Хайрулла Жўраев, матбуот котиби Мурод Муҳаммад Дўст иштирок этди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВга

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Биз нафақат Ўзбекистон аҳлининг, балки Марказий Осиёда яшайдиган барча халқларнинг зўр эҳтиромига сазовор бўлган Сиз, юртбошимизни жонажон Ўзбекистонимиз мустақиллигининг уч йиллик муборак байрами билан астойдил табриклаймиз.

Ўтган қисқа давр мобайнида миллатимиз ва диний мансублигимиздан қатъи назар, мустақиллик куни ҳар биримизнинг суюкли байрамимизга айланди. Биз Сизни эса, муҳтарам Президентимиз, тақдир тақозоси билан Ўзбекистонда муқимлашиб қолган юздан ортиқ миллат ва элатларни бағрикенг, меҳнаткаш ўзбек халқи атрофида бирлаштириб, мустақилликни мустаҳкамлашдек буюк вазифани бажаришга сафарбар қила олган кучли раҳбар сифатида тан оламиз. Ўзбекистондаги ижтимоий-сиёсий вазиятнинг мўътадиллиги, миллатлараро муносабатларнинг барқарорлиги, фаровон турмуш, бунёдкорлик ишларига замин ҳозирланаётгани, Ўзбекистонимизнинг мустақил давлат сифатида халқаро нуфузи ошиб бораётгани ва эътиборли давлатлар, йирик сармоядорларнинг диққат-эътиборини тортаётгани, энг аввало, халқчил сиёсатингиз самарасидир.

Ана шу инсонпарвар сиёсат самарасидан баҳраманд бўлаётганимиз, жонажон Ўзбекистонимизнинг буюк келажагини қуришда қатнашаётганимиздан фахрланамиз.

Ўзбекистон – ҳаммамизнинг суюкли ватанимиз, умумий хонадонимиз. Унинг шаъни ва номи ҳаммамизнинг шаънимиз билан боғланиб кетган. Биз ана шу юртнинг тенг ҳуқуқли фуқароси сифатида мустақилликнинг барча масъулиятини зиммамизга олиб, ватанимизнинг буюк келажаги йўлида бирлашиб хизмат қиламиз, обод ва озод ўлка яратамиз, деб Сизни қатъий ишонтирамиз.

Ўзбекистон Республикаси миллий-маданий марказларининг раислари.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИНИ ИҚТИСОДИЙ РАҒБАТЛАНТИРИШ ВА ЭРКИНЛИК БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ хўжалиги корхоналарининг маҳсулот етиштиришни янада кўпайтиришдан, унинг сифатини яхшилашдан моддий манфаатдорлигини ошириш, қишлоқда ижтимоий масалаларни ҳал этиш мақсадида:

1. Пахта толаси ва ғалладан бўлак қишлоқ хўжалик маҳсулотларига давлат томонидан белгиланган буюртмалар (давлат буюртмалари) бекор қилинсин.

Қорамол ва сутнинг эркин харид нархларига ўтиш амалга оширилсин.

2. Белгиланган топшириқни бажарган хўжаликлар тасарруфида қолдириладиган маҳсулот улуши кўпайтирилиб, харид қилинган пахта толаси ва ғалла ҳажмининг учдан бир қисмига етказилсин, шунга мувофиқ равишда, илгари белгиланган давлат буюртмалари ҳажми камайтирилиб, 75 фоиздан 67 фоизга туширилсин.

Давлат буюртмасининг мазкур даражаси пахтанинг 1994 йилги, ғалланинг 1995 йилги ҳосили учун белгилансин.

3. Пахта ҳосилининг 1994 йилдаги пахта харид нархи бир тоннаси учун ўртача 1200 сўм (пахта толасига айлантириб ҳисоблаганда — 3750 сўм), 1995 йилдаги озиқ-овқат учун мўлжалланган ғалла ҳосилининг бир тоннаси учун 1000 сўм қилиб белгилансин.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда 1994 йилги пахта ҳосилини уюшқоқлик билан йиғиб-териб олиш тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 22 август.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ "ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИНИ ИҚТИСОДИЙ РАҒБАТЛАНТИРИШ ВА ЭРКИНЛИК БЕРИШ ТЎҒРИСИДА"ГИ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Қишлоқда бозор муносабатлари-га ўтиш билан боғлиқ жараёнларни янада чуқурлаштириш, қишлоқ хўжалик корхоналарининг жамоала-рини қишлоқ хўжалик маҳсулот-ларини етиштириш ҳажмини кўпайтириш учун рағбатлантириш, қишлоқ ходимлари даромадларини ошириш мақсадида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан пахта толаси ва ғалладан ташқари, барча турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларига давлат буюртмаси бекор қилинди. Пахта толаси ва ғаллага давлат буюртмаси камайтирилиб, умумий тайёрлаш ҳажмининг 75 фоизидан 67 фоизга туширилди. Қишлоқда етиштириладиган асосий маҳсулот – пахта нархи оширилиб, ҳар тоннасининг нархи 120 сўмдан 1200 сўмга етказилди ёки 10 баравар кўпайтирилди, ғалла нархи эса икки баравар кўпайтирилиб, ҳар тоннасининг нархи 500 сўмдан 1000 сўмга етказилди.

Мазкур тадбир давлатимизнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчиларнинг ҳуқуқларини кенгайтиришга, уларнинг маҳсулот етиштириш ҳажмини кўпатиришдан ва сифатини яхшилашдан манфаатдорлигини оширишга қаратилган сиёсатини рўёбга чиқаришдаги муҳим қадам бўлиб, хўжаликлар зарур даражада рентабелли бўлишини таъминлайди.

Бу тадбир амалий фаолиятда бозор муносабатларининг афзалликларидан самарали фойдаланишга ва пировард натижада қишлоқ аҳлининг турмуш даражасини оширишга имконият яратади.

1994 йил ҳосилидан хўжаликлар тасарруфида қолдириладиган ва эркин нархларда сотиладиган пахтанинг 25 фоиздан 33 фоизга етказилиши ва айни вақтда харид нархларининг оширилиши хўжаликларнинг пахтачилик соҳасидаги рентабеллиги даражасини 70 фоиздан 100 фоизга кўтаришни таъминлайди, бу эса аввалги йиллардагидан уч баравардан зиёдроқдир, ғаллачиликда эса рентабеллик 110 фоизга етади.

Хўжаликларга қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг қолган барча турларини эркин (шартномавий) нархларда сотиш ҳуқуқи берилган бўлиб, бу аввало, бозор муноса-батларини ривожлантиришга, ишлаб чиқаришни рағбатлантиришга, ердан самарали фойдаланишга, хўжаликларнинг иқтисодий аҳволини мустаҳкамлашга қаратилган.

Буларнинг ҳаммаси республика иқтисодиётини ривожлантиришнинг ва халқ фаровонлигини оширишнинг асосий омили сифатида қишлоқни устивор даражада ривожлантириш юзасидан мамлакатимизда изчиллик билан амалга оширилаётган сиёсатнинг натижасидир.

ҚИЗҒИН ҲОЗИРЛИК КЎРИЛМОҚДА

Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси мустақиллик кунининг уч йиллиги байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилот қўмитасининг навбатдаги мажлиси бўлди. Уни Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, мазкур қўмита раиси И. Жўрабеков бошқарди.

Мажлисда байрамга тайёргарлик кўриш, хусусан, ободонлаштириш, таъмирлаш ҳамда қурилиш ишларининг қандай амалга оширилаётгани муҳокама қилинди. Республика Президенти Ислом Каримовнинг ана шу масалалар юзасидан ўтказган йиғилиши, унда баён қилинган тавсияларидан сўнг бу ишларнинг янада жонлангани қайд этилди.

Тегишли вазирлик, ҳокимлик, идора ва ташкилот раҳбарларининг байрамга тайёргарликни туғаллаш, уни уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар хусусидаги ахборотлари тингланди.

Мажлисда республика Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Президентнинг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, Бош вазир ўринбосарлари Р. Юнусов, М. Усмонов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА).

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикасининг Покистон Ислом Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Наим Ғойибов Исломободда мамлакат Президенти Сардор Форуқ Аҳмад Хон Легарийга ўз ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи Ф.А.Легарийга мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг дўстона ва самимий саломларини етказиш билан бирга Ўзбекистонда амалга оширилаётган туб иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий ислоҳотлар, республика раҳбарияти олиб бораётган ички ва ташқи сиёсат ҳақида гапириб берди.

Покистон Президенти ўз навбатида Исломободда Ўзбекистон Республикаси элчихонасининг очилиши ўзаро манфаатли муносабатларни янада ривожлантиришда муҳим босқич бўлишини таъкидлади. Ўзбекистонда рўй бераётган ўзгаришларнинг суръати ва кўламидан хурсандлигини айтиб, бу муваффақиятларда Президент Ислом Каримовнинг хизматларини алоҳида қайд этди.

Ишонч ёрлиғини топшириш чоғида икки мамлакат мадҳиялари янгради. Маросим тантанали вазиятда ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг матбуот шўъбаси.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Истиқлолимиз шарофати туфайли миллий қадриятларимиз, ўзаро ҳурмат, меҳр-оқибат сарчашмаси бўлган маҳаллаларга эътибор кучаймоқда. Биз буни ўзимиз яшаб келаётган эски шаҳар маҳаллаларининг ижтимоий-маданий ҳаётини яхшилашга қаратилган қатор тадбирлардан ҳам яққол сезиб турибмиз.

Шу йилнинг 15 июлида Тошкент шаҳар кенгаши сессиясидаги нутқингиз, маҳаллаларга берган таърифингиз маҳалла оқсоқоллари ва фаоллари зиммасига катта масъулият юклайди. Тинч ва осуда ҳаётимиз барқарорлигини таъминлаш, халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлаш, инсоний фазилатларни ардоқлаш, ёш авлодни ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан камол топтириш, бир сўз билан айтганда, мустақилликни мустаҳкамлаш бугун барчанинг виждон иши бўлмоғи керак.

Яхши кунларда яхши ният жоиздир. Истиқлолимизнинг муборак уч йиллиги нишонланаётган шу кунларда, юрт, эл равнақи учун заҳмат чекаётган барча ватандошларимизга, шу жумладан, Сиз, муҳтарам Президентимизга дуои саломларимизни йўллаймиз. Истиқлолимизни Аллоҳ ўзи ёмон кўзлардан асрасин!

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманининг бир гуруҳ маҳалла оқсоқоллари, уруш ва меҳнат фахрийлари:

Ғани АЪЗАМОВ, Фаттоҳ ВАҲОБОВ, Ҳамидулла ДАМИНОВ, Яҳё ИБРОҲИМОВ, Сафо КАРИМОВ, Иброҳим РАСУЛОВ, Саидnabи САИДКАРИМОВ, Ҳожиакбар ҚУРБОНОВ, Маҳкам КАРИМОВ, Расул РАҲМОНОВ.

ЭЛЧИ БИЛАН УЧРАШУВ

21 август куни Ўзбекистон миллий ахборот агентлигида Россия Федерациясининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Филипп Сидорский билан учрашув бўлиб ўтди. Унда ЎзА журналистлари ва республикамиздаги айрим газеталарнинг раҳбарлари иштирок этди.

ЎзА бош директори М. Ҳазратқулов Ўзбекистон ва Россия ўртасидаги муносабатлар янги ҳуқуқий асосда ривожланаётганини қайд этиб, ўзаро дўстлик ва ҳамкорликнинг кенгайишида дипломатлар ва журналистлар алоҳида ўрин тутишини таъкидлади.

Суҳбат давомида жаноб Ф. Сидорский Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг ва Россия Президенти Борис Ельциннинг расмий учрашувлари чоғида имзоланган ҳужжатлар манфаатли ва тенг ҳуқуқли ҳамкорлик учун кенг уфқлар очганини айтди. Икки томонлама ва МДҲ доирасида бўлиб ўтган учрашувларда белгиланган тадбирларнинг амалга оширилишига эришиш халқларимизнинг манфаатларига мос бўлиб тушишини таъкидлади. Шу ўринда элчи айрим ғаламис кучларнинг Россия ва Ўзбекистон ўртасидаги дўстона муносабатларга рахна солиш йўлидаги ҳаракатларини қоралади. Ўзбекистон билан Россия ишончли ҳамкор бўлиб қолишига умид билдирди.

Учрашув сўнггида элчи журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтарди.

(ЎзА).

ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИ ЎРНАТИЛДИ

19 август куни Москвада Ўзбекистон ва Грузия Республикалари ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш ҳақидаги протокол имзоланди. Мазкур протоколни Ўзбекистон Республикаси номидан мамлакатимизнинг Россия Федерациясидаги мувaққат ишлар вакили Насрулло Мирқурбонов ва Грузия Республикаси номидан шу давлатнинг Россиядаги фавқулодда ва мухтор элчиси Валериан Адвадзе имзолади.

Ҳужжатда Ўзбекистон билан Грузия Республикаларида элчихоналар даражасида ваколатхоналар очиш кўзда тутилган.

Ф. ПАРПИЕВ.
(ЎзА).

ЭРТАНИ ЎЙЛАГАН ДЕҲҚОН ЮТАДИ

БУ ЙИЛГИ ҳосил йиғим-теримига тайёргарлик қандай? Унга жойларда қандай ҳозирлик кўриляпти? Дефолиация қачон бошланиб, қачон тугайди? Қачон теримга тушилади? Ўтган шанба куни вилоят ҳокимлиги ўтказган йиғилишда пахта йиғим-терими билан боғлиқ долзарб масалалар муҳокама қилинди.

Йиғилиш Ўртачирчиқ туманидаги Ким Пен Хва номли халқ корпорациясида ўтказилди. Йиғилишда пахта экувчи туманларнинг ҳокимлари, вилоят ва туман деҳқончилик саноати уюшмаларининг раҳбарлари, республикамизнинг қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ идораларининг мутасаддилари ва етакчи қишлоқ хўжалиги илмгоҳларининг олимлари, мутахассислар, ҳокимликларнинг бошқарма ва бўлимлари, хўжаликларнинг раҳбарлари иштирок этдилар.

Йиғилишни вилоят ҳокими М. Б. Икромов очди ва бошқариб борди.

ДАЛА ЎРТАСИДА ДАВРА СУҲБАТИ

ЙИҒИЛИШ бошланишидан олдин бу ерга ташриф буюрганлар автобусларда тўппа-тўғри далага — тажриба участкасига олиб борилди. Бу ҳамма учун кутилмаган янгилик эди. Чиндан ҳам бу тадбир кўпларга жуда маъқул тушди. Бу ерда ўзларини қийнаб келаётган кўпгина муаммоли саволларга аниқ жавоб топишди. Дала ўртасида бошланган давра суҳбатида мутахассис олимлар пахтанинг янги навлари, уларнинг афзал томонлари ҳақида фикр юритишди, йиғилганларнинг саволларига жавоб қайтаришди.

(Давоми 3-бетда).

МАКТАБ, ИСЛОҲОТ, ИСТИҚБОЛ

Олмаликда вилоят ўқитувчиларининг анъанавий август Кенгаши бўлиб ўтди

"АМАЛДАГИ таълим тарбия тизими мустақил давлатимизнинг ҳозирги кун талабларига мос келадими? Миллий мафкура ва таълим-тарбия соҳасидаги янгича услубни қандай яратишимиз керак?" Республикамиз мустақиллигининг 3 йиллик тантаналари арафасида бўлиб ўтган анжуман ана шу каби муҳим саволларга жавоб излаши билан ҳам аҳамиятли бўлди.

Мазкур анжуманда вилоят ҳокими М. Б. Икромов қатнашиб, ҳозирги кунда мактаб, ўқувчи ва ўқитувчи олдида турган муҳим вазифалар ва келажагимиз яратувчилари бўлган ёшлар тарбияси хусусида жиддий мулоҳазалар билдирди.

— Бугунги кунда маънавий, иқтисодий ҳаётимизда юз бераётган ижобий ўзгаришлар тобора аниқ кўзга ташланмоқда, — деди "Янгича миллий мафкура ва таълим-тарбия" мавзуида маъруза қилган вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи Олег Тожиев. — Бироқ олдимизда бу ўзгаришларни янада чуқурлаштириш, айниқса иқтидорли ва билимли ёшларни тарбиялаб, камол топтиришдек ниҳоятда жиддий вазифалар турибдики, буларни амалга оширмай туриб, ўзимиз орзу қилаётган буюк келажакни яратиш қийин. Бу эса биринчи галда халқ таълими соҳасида янгича ёндошувни талаб этади. Вилоятимизда янги турдаги гимназия, лицей, катталар таълими маркази ва бошқа ўқув комплекслари сонини кўпайтиришга ҳамда сифат даражасини оширишга эътибор берилмоқда.

(Давоми 2-бетда).

•Республика мустақиллигининг уч йиллиги олдидан

УЛУҒ БАЙРАМ ЙЎҚЛАМАСИ

Мустақиллик эълон қилинганидан буён ўтган давр нисбатан қисқа бўлса-да, халқимиз ва давлатимиз тарихида ғоят катта ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ўзгаришлар юз берди. Миллий давлатчилигимизни қайта тиклашда, кўп асрлик беқиёс маънавий меросимиз, тариху маданиятимиз, дину тилимиз, муқаддас урф-одатларимизнинг янада қад ростлашида сезиларли қадамлар қўйилди.

Ислом КАРИМОВ.

БЎСТОНЛИҚ ТУМАНИ

Туман ҳокими А.Абдувосиқов республикамиз мустақилликка эришган кундан бери туманда бўлган ўзгаришлар ҳақида ҳикоя қилади.

— Давримизнинг воқеалари ҳақида гап кетганда, аввало, ҳокимга кишилар илтимос билан тобора кам мурожаат қилаётганликларини, тобора кўпроқ таклифлар билан келаётганликларини қайд қилиш лозим. Тайёрга айёрлик ўрнини тадбиркорлик, ташаббус эгалламоқда.

Туманимизда бўлаётган ўзгаришларнинг кўламини ва чуқурлигини тушуниш учун фақат бир иш кунида бўлиб ўтган учрашувларни таҳлил қилишнинг ўзи кифоядир.

...Эрта тонгдан туманимиз учун янги экин ҳисобланган — махсар плантацияларига борилди. Бу ўсимликдан ажойиб мой олинади. Унинг уруғи Қозоғистондан олиб келинди. Экиш учун 264 гектар лалмикор ер ажратилди. Махсардан ёғнинг чиқиши 24 фоизни ташкил этади. Поясидан ажойиб ўт уни, уруғидан эса кунжара олинади. Боз устига бу ўсимлик соясида беда яхши ўсади. Шундай қилиб озуқа етиштириш ҳажмини кескин кўпайтиришимиз мумкин бўлади. Келгуси йилда бу экинни 1,5 минг гектар ерга экишни режалаштирдик.

Бугунги кунда туманимизда 88 та фермер хўжалиги ишлаб турипти. Биз гўшт ва сут сотиш ярим йиллик топшириғини бажарган эканмиз, унда фермерларнинг хизмати катта бўлди.

Сўнгра йўлимиз Абай номли жамоа хўжалиги томон тушди. Яқинда бу ерда туманда биринчи йирик қуритиш цехи қурилди. У ҳар кеча-кундузда 2,5 тонна қуруқ мева тайёрлаш қувватига эга. Илгари хўжаликда олманинг анчагина қисми исроф бўларди. Эндиликда эса жамоа хўжалигининг раиси Пердебек Қурбонов ва цех бошлиғи Григорий Ханларнинг куч-ғайратлари билан уни фойда олиш манбаига айлантирилди. Бир ойдан ортиқроқ вақт мобайнида салкам 60 тонна қуруқ мева тайёрланди. Бунинг устига янги ишлаб чиқариш 14 киши учун иш жойи барпо этиш имконини берди. Ҳозирча фақат олма ва бақлажонлар қуритилмоқда. Яқинда эса қуритилган туршак, шафтоли, майиз сотила бошланади.

Бундай цехлар ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилинмоқда. Бу йил яна шунга ўхшаш 4 та цех ишга туширилиши керак. Вазифа ҳар бир хўжаликда ками билан 2-3 та қайта ишлаш корхонаси бўлишига эришишдан иборат. Бунда кам харажат билан салмоқли фойда олиш мумкин. Биз худди шу қуруқ меваларни Россияга сотиб, у ердан бинокорлик материаллари, саноатимиз учун хом ашё олиб келаяпмиз.

Яқинда ташкил этилган "Бунёд" ҳиссадорлик жамиятининг фаолияти таҳсинга сазовордир. Унга тадбиркор раҳбар Зулфиқор Давлатқулов бошчилик қилмоқда. Ҳозирги вақтда туманнинг 11 та қишлоғида шу жамиятнинг цехлари ишлаб турипти. Уларда трикотаж тикувчилик буюмлари жундан тайёрланган маҳсулотлар, гиламлар ишлаб чиқариляпти. Қисқа вақт ичида бу ерда 270 киши иш билан таъминланди, асосан маҳаллий хом ашё ишлатилмоқда. Ҳар йили 200 тонна жун тайёрлаш бизнинг туманимиз учун муаммо эмас. Энг муҳими биз аъло сифатли маҳсулот тайёрлашни ўрганиб олдик. "Бунёд"нинг буюртмачи мижозлари кундан-кунга ортиб бормоқда. Қўлда тўқилган гиламлар вилоятимиз ва республикамиздан ташқарида ҳам харид қилинмоқда.

Меҳнатга лаёқатли ишчи кучи кўп бўлган туманимизда бундай ишлаб чиқаришларни ташкил этиш ҳаётий заруратдир. Дарёнинг чап томонида жойлашган яна икки цехни очишга тайёрлашнинг бориши билан танишиш учун бу ерга келдим...

Биз туманда йирик корхоналарнинг филиалларини ташкил этиш йўлидан бораяпмиз. Ҳозирги вақтда Тошкентдаги "Паризод", "Юлдуз" фирмаларининг, "Алгоритм" заводининг, Чирчиқ пойабзал бирлашмасининг мўъжаз ишлаб чиқаришлари фаолият кўрсатмоқда. Яқинда "Алгоритм" Чорвоқда 2 та фирма дўкони очди.

Чорвоқда бўлганимда "Иссиқ нон" дўкони ва унинг ҳузуридаги новвойхонага албатта кираман. Сифатли маҳсулот чиқаришяпти бу ерда. Ҳозирнинг ўзидаёқ тўрт хил маҳсулот тайёрлаш ўзлаштирилди, яқин вақт ичида яна бир қанчасини тайёрлаш йўлга қўйилади. Биз, шунингдек, Бурчмулла, Хондайлиқ қишлоқлари ва Чимён минтақасида новвойхоналар очдик.

Албатта, тадбиркорларнинг иши билан доим қизиқаман. Янги мулк эгалари қўллаб-қувватлаш ва эътиборга муҳтождирлар. Ғазалкент автобекати олдида тадбиркор Раҳматилла Аҳмедов ўз дўконини очди. У савдода ўттиз етти йил ишлаган, тажрибаси катта. У базалар, шунингдек, ишлаб чиқаришлар билан алоқани яхши йўлга қўйди. Ҳозирнинг ўзидаёқ дўконга хўжалик моллари, мебел, радио ва телеаппаратуралар, идишлар, кийим-кечаклар, пойабзал, газламалар... ортилган контейнерлар келмоқда. Биз бундай кишиларга энг қулай шароитларни яратиб бераяпмиз.

Маннон Муротов эса "Қўшқўрғон" жамоа хўжалигида ўз маблағлари ҳисобига хўжаликнинг марказий қишлоғида ошхона, чойхона, гўшт дўкони мажмуини қурди. 1 сентябрда унинг очилишига таклиф қилинганмиз.

Ҳозирги кунда Президентимизнинг саъй ҳаракатлари туфайли тадбиркор кишилар учун қулай шароитлар яратиб берилди. Мирҳосил Халилов шундай кишиларнинг бири. У туман коопТайёрловсавдосига раислик қилади. Унинг куч-ғайрати туфайли туманда пилладан ипак толаси ишлаб чиқарувчи цех барпо этилди. Эндиликда биз хом ашёни эмас, тайёр маҳсулотни — газламалар, гиламлар сотамиз. Бундан туман катта наф кўради. Шу кунларда бу цехда 50 нафар ишчи ишламоқда, орадан бир-икки ой ўтгач уларнинг сони 250 кишига етади.

Бундан ташқари бу ташкилот ҳузурида консерва цехи ишлаб турипти. У йилига шартли 500 минг банка маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. Пластмасса буюмлари, колбаса цехлари, бўрдоқига боқиш хўжалиги ташкил этилган. Бу хўжаликда 400 бош қорамол боқилмоқда. Унинг ажойиб озуқа базаси ҳам бор. Ёз давомида бу ерда 500 тонна хашак тайёрланди.

Бугун туманимизда ҳар ойда объектлар ишга туширилаяпти. Июнь ойида ҳар менада 5 минг порция маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган болаларнинг сут ошхонаси ишга туширилди. Яқин кунларда сут заводида ёғи олинмаган сут маҳсулотларини қадоқлаб ишлаб чиқарувчи йирик цех ишга туширилади. У бир сменада 20 тонна маҳсулот беради. Цехда 40 киши ишлайди. Цехнинг эски биносида эса музқаймоқ, пишлоқ ва қимиз тайёрлаш йўлга қўйилади. Мустақиллик кунигача Ғазалкентда 40 квартирали уй ҳамда Барраж шаҳарчасида 16 квартирали 2 та уйни фойдаланишга топширишни мўлжаллаб турибмиз.

...Бу фақатгина бир иш куним ҳақидаги ҳикоя бўлди. Бироқ бу кун ҳам самарали бўлди, дейиш мумкин. Яна бир кўрсаткични қайд қилиб ўтмоқчи эдим. Туманда тўйлар кўп бўлмоқда. Бу ҳам яхшилик, фаровонлик белгисидир.

• Суратларда: сут заводи лаборанти Р. Богаутдинова; Абай номли жамоа хўжалигида янги ишга тушган мева саралаш цехи ва савдо шаҳобчаси.

Г. КАЗЕННОВ суратлари.

АНГРЕН ШАҲРИ

Вилоятимизнинг барча шаҳарлари ва туманларидаги каби Ангренда ҳам жонажон республикамиз мустақиллигининг уч йиллигини муносиб нишонлаш учун қизғин тайёргарлик бормоқда. Барча меҳнат жамоалари кўтаринки руҳ билан ишламоқдалар. Ўтган уч йил ичида шаҳарда қандай ўзгаришлар рўй берди? Шаҳар ҳокими Т. Анорбоев шу ҳақда қуйидагиларни гапириб берди:

— Республикамиз ўз мустақиллигини қўлга киритганидан бери уч йил ўтди. Бу давр ичида шаҳримиз ҳаётида кўпгина ўзгаришлар содир бўлди. Шуниси муҳимки, ангренликлар адолатли жамият барпо этиш йўлидаги умумхалқ ҳаракатида фаол иштирок этмоқдалар. Ижтимоий барқарорлик, бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги давр учун тавсифли бўлган устиворларни аниқ ва чуқур тушуниш унинг асосини ташкил этмоқда.

Ижтимоий адолат йўналишидаги бозор иқтисодиётида энг муҳим нарса нимадан иборат? Табиийки озиқ-овқат, истеъмол маҳсулотлари, хизматларнинг мўл-кўллигини таъминлашдир. Ҳозирги вақтда шаҳардаги меҳнат жамоаларининг куч-ғайратлари ҳам шу мақсадга эришиш учун сафарбар этилган.

Ангрен йирик саноат маркази ҳисобланади. Унинг иқтисодиёти ҳам кўп тармоқли. Бу ерда анча қудратли имкониятга эга бўлган қатор корхоналар ишлаб турипти. Улар орасида "Ўзбекрезинотехника" ишлаб чиқариш бирлашмаси, картон-идиш ва керамика комбинатлари, автомобилларни таъмирлаш заводи, кўмир саноати корхоналари ва бошқалар бор. Шуниси диққатга сазоворки, бу корхоналарнинг кўпчилигида асосий маҳсулотдан ташқари турли халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш ҳам тезкорлик билан ўзлаштирилмоқда.

Масалан, "Ўзбекрезинотехника" ишлаб чиқариш бирлашмасида пуфланадиган резина қайиқлари, кичик ҳовузлар учун қобиқ, чодирлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилган. Керамика комбинати ҳам ўз қувватини изчил ошириб бормоқда. Бу ердаги кенг истеъмол моллари цехининг маҳсулоти ҳар йили 30 фоиз янгиланмоқда. Пардозлаш плиталари ишлаб чиқариш бўйича поток-конвейер линиясининг ишга туширилиши билан комбинат янги марраларга чиқди. Унинг ишлаб чиқариши сўнгги икки йилда 600 минг квадрат метрдан кўпроқ ҳажмдаги плитага ортди.

Халқ истеъмоли моллари кичик корхонаси автомобилларни таъмирлаш заводининг ишлаб чиқариш майдонида барпо этилиб, самарали ишламоқда. У кундалик турмушда зарур бўлган турли-туман сопол маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашяпти. Шу йилнинг ўтган етти ойида кичик корхона 150 минг сўмлик маҳсулот тайёрлади. Бу маҳсулотлар орасида пиёлалар, чойнаклар, ликопчалар ва бошқа шу каби маҳсулотлар бор.

Шаҳар саноати ҳақида гапнрганда, тикувчилик фабрикаси жамоаси фаолиятини четда қолдириш мумкин эмас. Бу ерда буюмларнинг 20 дан ортиқ тури тайёрланмоқда. Йил бошидан бери уларнинг қатор янги моделлари, жумладан, аёллар халатлари, бежирим болалар кўйлаклари ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Умуман, шу йилнинг етти ойида 67,7 миллион сўмлик ҳажмдаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди. Бу ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан 107,6 фоизни ташкил этади.

Шаҳарда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш режасида чет эл сармоясини жалб қилиш ҳам назарда тутилган. Шу нуқтаи назардан "Ўзавстротекстил" қўшма корхонасининг фаолияти диққатга сазовордир. Қўшма корхона жинси буюмлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган. Бундай маҳсулотларга нисбатан талаб барқарор бўлмоқда. Уни доим харид қилишяпти. Асосий хом ашёни австриялик шериклар юборишади. Маҳсулотнинг сифати яхшилигидан шу нарса ҳам далолат берадики, у фақат мамлакатимизда эмас, айни вақтда Австрияда ҳам сотилмоқда. Бу буюмларнинг сифатлилик даражаси Оврўпа талабларига ҳам тўғри келишини кўрсатади.

Автомашиналар учун аккумуляторлар ишлаб чиқарувчи ўзбек-югослав қўшма корхонаси қурилиши тобора жадаллашмоқда. Яқин вақтда қўшма корхонада асбоб-ускуналарни монтаж қилиш бошланади.

Шаҳарнинг ижтимоий инфраструктурасини янада ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Уй-жойлар қурилиши билан бирга кўп сонли ижтимоий-маданий-маиший объектлар ҳам барпо этилмоқда. Фақатгина сўнгги вақтда профилакторий, 280 ўринли болалар боғчаси, 4188 ўқувчи ўрни бўлган учта умумий таълим мактаблари, 2 та озиқ-овқат дўкони, уларнинг умумий савдо майдони 700 квадрат метрдан кўпроқ, фойдаланишга топширилди. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин.

Шаҳарда 50 дан ошиқ объектлар хусусий мулк эгаларига топширилди. Жумладан, 19 та савдо, 16 та умумий овқатланиш, 20 дан ортиқ аҳолига маиший хизмат кўрсатиш объектларининг мулк шакли ўзгартирилди.

Республикамиз мустақиллигининг уч йиллиги байрам қилинишига саноқли кунлар қолди. Шаҳарликлар бу шонли айёмга ҳар томонлама тайёргарлик кўрмоқдалар. Тантаналарга ҳозирлик ҳамма жойда — саноат корхоналари ва меҳнат муассасалари жамоаларида, маҳаллаларда, уй-жой даҳаларида, спорт ташкилотларида бормоқда. Санъаткорлар ва ҳаваскор артистлар умумшаҳар байрамида бўладиган чиқишларга тайёрланмоқдалар ва бунинг учун махсус дастурлар тузмоқдалар. Шаҳар кўчалари янада кўркамлашади, уларни байрамона безаш ишларида барча шаҳарликлар қатнашмоқдалар.

Байрам куни фахрийлар ва шаҳар кексаларини шарафлаш маросими бўлиб ўтади. Қатор хайрли ишлар амалга оширилади. Кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам кўрсатилади. Болалар уйларининг тарбияланувчиларига байрам совғалари тарқатилади.

Шаҳар аҳолисида бўлажак тантаналарни кенг нишонлаш учун асос бор, — бизга мустақиллик тамомила янги ҳаёт қуришнинг қимматли тажрибасини берди. Бу кўп тармоқли иқтисодиётни барпо этишга ҳам, ижтимоий муносабатлар тузилмаларини такомиллаштиришга ҳам тааллуқлидир. Албатта, тубдан ўзгаришлар йўли енгил ва силлиқ бўлмаяпти. Муаммолар анчагина бор. Айни вақтда пайдо бўлаётган қийинчиликларни енгиш учун етарли даражада қатъият ҳам мавжуд. Бўлажак шонли байрам — ўзбек ерида яшовчи кишиларнинг улуғ айёми янгиланиш тимсолининг чуқур маъносини, жамиятимиз барча соғлом кучларининг якдиллигини намойиш этишига шубҳа йўқ.

БЕМОРЛАР ДАСТУРХОНИГА

Тошкент вилояти шифохонаси худуди 13 гектарни ташкил этади. Айни пайтда шифокорлар ана шу ерларни тартибга келтириб, мустақилликнинг уч йиллиги байрамини ҳар томонлама муносиб кутиб олишга ҳаракат қилишмоқда. Шу кунларда ободонлаштириш ишлари кўлами янада кенгайиб кеттан.

— Шу йил баҳорнинг ўзида шифохона ҳовлисида 250 дан ортиқ ниҳол ўтқазилди, — дейди биз билан суҳбатда бош ҳаким Клара Шарифбоева. — Ҳозир шу кўчат ва бошқа дарахтларни парваришига зўр беряпмиз. Байрам олдидан уларга шакл берилиб, оқланяпти. Бундан ташқари, ариқлар тозаланяпти. Кўчалар супуриб-сидириляпти йўлкалар таъмирланмоқда.

Шифохонага қарашли томорқа ерларимиз ҳам бор. Бу ерда биз ҳар йили сабзавот маҳсулотларини етиштирамиз. Шу сабзавот ва меваларни беморлар ошхонаси учун ишлатамиз. Бу ноз-неъматлар тантана куни ҳам беморларнинг байрам дастурхонини безайди.

Ғ. ЮСУПОВ.

МАКТАБ, ИСЛОҲОТ, ИСТИҚБОЛ

(Боши 1-бетда)

1993—94 ўқув йилига келиб, халқ таълими тасарруфида 10 та лицей, 5 та гимназия мактаби, фанларни алоҳида чуқур ўрганадиган 902 та махсус синфлар фаолият кўрсата бошлади. Лекин вилоятдаги мавжуд 19516 синфдан фақат 9,8 фоизида ана шундай махсус синфлар ташкил этилганлиги қониқарли эмасдир. Ҳозирдан халқ таълими қонуни ва мактаб ислоҳотини қатъиятлик билан амалга оширмасак кейин кеч бўлади.

Маърузачи ўтган ўқув йиллари давомида халқ таълими соҳасида қўлга киритилган ютуқлар ва янгиликлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтди. Бу йил Олмалиқ, Ангрен шаҳарлари ва Қибрай туманидан 7 нафар ўқувчи фанларни аъло ўзлаштиргани ва инглиз тилини етарли ўргангани учун Америка Қўшма Штатлари мактабларида ўқишни давом эттириш учун йўлланма олди. Ўтган 1993 йилда ташкил этилган "Психология ва болалар иқтидори психодиагностикаси" лабораторияси вилоят мактабларида иш бошлаб юборгани ҳам қувончли янгиликлардан биридир. Бу йил Чирчиқ, Олмалиқ, Бекобод, Янгийўл шаҳарлари ва Янгийўл тумани мактабларида болаларнинг билим савиясини тест усулида аниқлашда бу лабораториянинг ёрдами катта бўлди. Афсуски, Бўка, Оҳангарон, Чиноз, Паркент, Пискент, Бекобод тумани халқ таълими бўлимлари моддий-техника базасига, тажрибали ўқитувчиларга эга бўла туриб, иқтидорли ўқувчиларга чуқурлаштириб билим бериш учун янги турдаги мактаблар ва махсус синфлар очишга эътибор бермаяпти.

Маълумки, мактабларда амалга оширилаётган таълим-тарбия ишларининг самарадорлиги энг аввало жамоа раҳбарининг ташкилотчилиги, талабчанлиги ва ташаббускорлигига боғлиқ.

— Вилоятимизда фидойи раҳбарлар билан бирга таълим-тарбия жараёни билан етарли қизиқмайдиган, ўқитувчиларнинг иш фаолиятини ўрганиб, уларга услубий ёрдам бериш ўрнига нуқул хўжалик ишлари билан банд бўлиб қолган директорлар ҳам учраяпти, — деди у. — Бўка туманидаги 17-мактаб директори И. Боиров, Оҳангарон туманидаги 7-мактаб директори П. Турсунов каби директорларнинг ана шундай "хўжа кўрсинга" фаолият кўрсатишлари натижасида мазкур мактабларда педагогик кенгашларнинг паст савияда ўтишига, режаларнинг катта қисми бажарилмай қолишига йўл қўйилди. Таълим-тарбия ишлари бўшаштириб юборилганлиги учун Янгийўл туманидаги 1, 15, 18, Бўка туманидаги 13, Чиноз туманидаги 4, 10-мактаб директорлари ва директор муовинлари ҳам эгаллаб турган лавозимларидан четлаштирилдилар.

Маърузачи мактабдан ташқари тарбиявий ишлар, ўқувчиларни фойдали меҳнатга жалб этишнинг аҳволи, болалар ва ўсмирлар содир этаётган жиноятларнинг сабаблари хусусида ҳам атрофлича тўхталиб, аҳволни таҳлил этиб берди.

— Вилоятимизда ўқувчиларнинг бор-йўғи 7,5 фоизи мактабдан ташқари муассасаларга, 4 фоизга яқини спорт мактабларига жалб этилган холос, — деди у жумладан. — Хўш, қолган 89 фоиз ўқувчи билан ким шуғулланади? Балоғатга етмаганлар ўртасида содир этилаётган жиноятларнинг негизида мана шу лоқайдлик ётмаяптими?

Маъруза юзасидан бўлиб ўтган музокараларда бир гуруҳ иштирокчи сўзга чиқиб, қатор таклиф-мулоҳазаларни ўртага ташлади.

А. УМАРОВ — Янгийўл шаҳар Ойбек номли 16-мактаб ота-оналар қўмитаси раиси:

— Бозорларда, кўча-кўйларда сигаретлар, ҳар хил спиртли ичимликлар сотиб, олибсотарлик билан даромад топишга берилиб кетган болаларни мактабга қайтариш, уларнинг миясига фан сабоқларини сингдириш энди бироз қийин бўлаяпти. Йўл қўйилган бу хатони тезроқ тузатиш керак. Мен телевизорда намойиш этилаётган қотиллик, шафқатсизлик ҳақидаги фильмларнинг кўрсатилишига ҳам қаршиман. Менимча, бола тарбиясида мактаб, ота-она, маҳалла қўмиталари биргаликда иш олиб боришимиз керак.

Т. ЭШОНХЎЖАЕВ — Зангиота тумани халқ таълими бўлими мудири: — Мактабларда фарзандларимизнинг дунёқарашини шакллантириш, уларни мустақил юртимизнинг ҳақиқий ватанпарварлари қилиб тарбиялаш мақсадида янги ўқув жараёнлари амалга киритилмоқда. "Одобнома" дарсларининг ўқитилаётгани ҳам ана шулар жумласидандир. Лекин бу дарсларнинг фақат ўқитувчи томонидан ўқитилиши унчалик самара бермайди назаримда. Маҳалла қўмиталари раислари, ҳокимликдаги раҳбарларимиз вақти-вақти билан дарсларда қатнашиб, болалар билан бевосита суҳбатлар ўтказишса, рўй бераётган янгиликларни тушунтириб беришса нур устига аъло нур бўларди.

И. ХОЛБОЕВА — Олмалиқ шаҳридаги 19-мактаб ўқувчиси:

— Биз мустақил давлатимизнинг ёшларга нима учун алоҳида ғамхўрлик кўрсатаётганини яхши тушуниб турибмиз. "Соғлом авлод учун" орденининг таъсис этилиши, ижодкор ёшлар қўллаб-қувватланаётгани ва бу борадаги қатор ҳужжатларнинг қабул қилиниши бежиз эмас. Чунки Ўзбекистоннинг келажагини мана шу ёшлар яратадилар. Биз бундай катта ишончга лойиқ фарзандлар бўлиб улғайиш учун энг аввало яхши билим олишимиз лозим. Лекин ҳозирги кунда кўпгина мактаб ўқувчилари орасида сигарет, сақич, спиртли ичимликлар сотиб, пул топишга ўтиб кетаётганлари талайгина. Илтимос, мана шу иллатнинг олдини олишда бизларга ёрдам беринг! Ахир билим олиб, тил ўрганиб, чет элларда Ўзбекистон номини кенг ёяётган тенгдошларимиз сони кўпайиши керак!

Вилоят ҳокими Мирзамурод Икромов анжуман иштирокчилари диққатини бир қатор муаммоларга қаратиб, жумладан шундай деди:

1. Яширишнинг ҳеч кераги йўқ: ҳозир Армия хизматига чақирилаётган йигитларимизнинг баъзилари хизматга яроқсиз! Хўш, нега? Мана шу саволга жавоб беринглар, ҳурматли педагоглар? Нима учун мактабларда спорт ва физкультура ишларига жиддий эътибор берилмаяпти? Нима учун болаларни соғломлаштириш тадбирлари изланмаяпти. Ахир мактабларда бунинг учун имкониятлар бор-ку?!

Биз Голландияда бўлганимизда бир воқеанинг гувоҳи бўлдик. Машинамиз катта йўлдан бораётганида, велосипедда қаёққадир кетаётган гуруҳ-гуруҳ болаларга кўзимиз тушди. Қизиқиб сўрасак, улар бир н ча километр олисдаги мактабга ўқишга кетишаётган экан. Таажжубланганимизни кўрган мезбонлар бизга шундай тушунтиришди: У ерда фақат бошланғич синф мактабларигина аҳоли яшайдиган жойларга яқин жойлашар, юқори синф мактабларини эса аҳоли пунктларига яқин қуришмас экан. Буни болаларнинг мактабга етиб боргунча табиий равишда физкультура билан шуғулланишлари ва бу нарса саломатликни таъминлаши билан изоҳлашди. Бу ҳам ўрганса арзийдиган тажриба.

2. Биз неча асрлар мобайнида орзиқиб кутилган, ота-боболаримиз ета олмаган Истиқлолнинг эртанги кунини ишончли қўлларга топширишимиз зарур. Шундай экан, болаларнинг онгига Ватан туйғусини, фидойиликни, мардлик-матонат ҳисларини мактаб, муаллим сингдирмайдими?

3. Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилиши азалий орзуларимизнинг ушалиши бўлди. Лекин баъзи жойларда "Сен фақат ўзбек тилида гапиришинг шарт" деган тушунчалар пайдо бўлаяптики, бу мутлақо нотўғри. Ўзингиз ўйлаб кўринг, Ал-Форобий, Беруний, Ибн Сино сингари алломаларимиз неча-неча эл-элатлар тилини билишган? Ана шундай тил билганликлари учун ҳам ўзларининг буюк ишларини дунё олдида намойиш эта олишди, дунё фанига ниҳоятда улкан янгиликлар олиб киришди. Агар биз фақат ўзбек тили билангина иш кўрадиган ва бундан четтага чиқмайдиган бўлсак узоққа боролмаймиз. Президентимиз Ислом Каримов ёшларга қарата: "Тил ўрганинглар, керак бўлса чет элларга ўқишга юборайлик, юртимизга билимдон, етук кадрлар керак" деганида ҳам чуқур маъно бор. Рост, неча йиллар давомида мактабларимизда фанлар қатори бирор чет тили ва рус тиллари ўқитилди. Лекин очиғини айтайлик, ўн йил давомида мактабда рус тили ўқиган ўқувчи шу тилда мукаммал гаплаша оладиган бўлиб чиқдими? Йўқ! Шунинг учун бу борада янги ўз миллий дастуримизни ишлаб чиқаришимиз керак бўлса жаҳон тажрибаси асосида болаларга билим бериш йўлларини излашимиз керак!

5. Маълумки, ўқитувчилик ниҳоятда нозик касб. Ҳар қандай жамиятнинг келажагини аввало мана соҳа кишилари яратадилар, десам хато бўлмайди. Айни пайтда, мустақиллигимизнинг эртанги куни ҳимоячилари ҳам мактабларда таълим-тарбия олишаяпти. Демак, биз ўқитувчи кадрларнинг савиясини, билимини, ташаббускорлигини оширишга ҳам эътиборни кучайтиришимиз керак.

Устоз — отангдан улуғ деган гап бор халқимизда. Ҳамма жойда ўқитувчининг меҳнати қадрланиши, иззати жойига қўйилиши керак. Шундай қилиш кераккки, мактабларимизда фақат билимли, фидойи ўқитувчиларгина ишлашсин! Бунинг учун эса ҳар бир ўқув даргоҳида энг намунали ўқитувчиларнинг шогирд тайёрлашларига эришиш лозим. Чунки ҳаёт кўрсатаяптики, ёшларни билимли ва тарбияли қилиб тарбиялаш ўқитувчининг кўплигига эмас, унинг болага таълим-тарбия бера олиш даражасига боғлиқдир.

М. Икромов шунингдек, анжуман иштирокчиларидан тушган саволларга ҳам атрофлича жавоб қайтарди, ўқитувчиларнинг айрим талаб-истакларини жойнинг ўзида ҳал этди.

Кенгаш ишида республика халқ таълими Вазирининг муовини Баҳром Қодиров қатнашди ва сўзга чиқди.

Анжуман кун тартибига киритилган барча масалалар кўриб бўлингач, бир гуруҳ фаол ўқитувчиларга "Ўзбекистон халқ таълими аълочиси" кўкрак нишони ва Фахрий ёрлиқлари топширилди.

Зарифа ЭРАЛИЕВА,
"Тошкент ҳақиқати" махсус мухбири.

• Суратда: кенгаш иштирокчиларида ўқувчиларнинг ижодий ишлари кўргазмаси катта таассурот қолдирди.

Яқинда Қуйичирчиқ туманидаги "Ўзбекистон беш йиллиги" жамоа хўжалигида қишлоқ хўжалик экинларини Исроил усули бўйича суғориш технологияси асосида қилинаётган ишлар ҳақида хабар берган эдик. Семинар қатнашчилари ҳақиқатан ҳам томчилатиб суғориш усулининг афзаллигини амалда кўриб унга тан бердилар.

Суратда: семинар қатнашчилари хўжаликнинг А.Абдусаломов бошлиқ деҳқон хўжалиги пахтазорларида. Чапда суғоришда фойдаланиладиган техниканинг умумий кўриниши.
Н.МУҲАММАДЖОНОВ суратга олган.

ҚИШГА ПУХТА ҲОЗИРЛИК КЎРАЙЛИК

(Вилоят хўжалик фаоллари йиғилишидан)

ҚИШЛИ-қировли кунларнинг ўз қийинчиликлари, машаққатлари бўлади. Шунинг учун ҳам унга халқ хўжалигининг барча тармоқларида пухта ҳозирлик кўриш талаб этилади. Буни яхши тушуниб, унга олдиндан тайёргарлик кўриб қўйган жамоа ҳеч вақт ютқазмайди. Қиш фаслида ҳам иш мароми бузилмайди, у узилишларсиз давом этаверади. Шунинг учун ҳам бу масалага доим катта эътибор билан муносабатда бўлиш, тайёргарликни вақтида кўриб қўйиш лозим. Мустақиллигимизнинг учинчи йилида бу мавсумга ҳозирлик қандай бораяпти? Бу масала вилоятимиз фаолларининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида атрофлича муҳокама қилинди. Йиғилишда вилоятдаги шаҳар ва туманлар ҳокимлари, уларнинг ўринбосарлари, вилоят бир қанча бошқармалари ва бўлимлари ходимлари, саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотлари, хўжаликлар, қатор мутасадди ташкилотлар раҳбарлари қатнашдилар.

Йиғилишни вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Л. П. Тернових очди ва олиб борди.

Вилоят ҳокимининг ўринбосари Ҳ. Ахмедов ўз маърузасида шуни таъкидладики, кузги-қишки мавсумга тайёргарлик ишлари анча барвақт бошланиб кетди. Бу масала бўйича май ойидаёқ вилоят ҳокимлиги тегишли қарор қабул қилган эди. Шу қарорга мувофиқ шаҳар ва туманларда корхоналар, ташкилотлар, хўжаликлар, коммунал хизмат кўрсатувчи объектларни қиш мавсумига тайёрлаш бўйича махсус чора-тадбирлар ишлаб чиқилди. Вилоятда, барча шаҳар ва туманларда бу иш билан шуғулланувчи доимий комиссиялар тузилди. Лекин, шунга қарамай, қиш мавсумига тайёргарлик ишларининг боришини қониқарли, деб бўлмайди. У асосли равишда катта ташвиш туғдирмоқда. Кўп жойларда ўтган йили ёғингарчилик, қиш барвақт бошланиши оқибатида катта қийинчиликларга дуч келинганлигини эсдан чиқаришганга ўхшайди. Ваҳоланки, у катта сабоқ бўлиши керак эди. Аслида бундай бўлмаяпти.

Вилоят коммунал хизмат хўжалигида таркиб топган аҳвол фикримизнинг далили бўлади. У ниҳоятда ташвишли. Олдинги йилларда йўл қўйилган нуқсонлар яна такрорланмоқда, тайёргарлик ишлари режада назарда тутилганидан анча орқада қолмоқда.

Тармоқнинг қайси соҳасини олманг, сусткашликка йўл қўйилаётганлигини, белгиланган чора-тадбирларнинг аксарияти муддатида амалга оширилмаётганлигини кўрасиз. Уй-жойларни бу мавсумга таъмирлашни тез ва сифатли амалга оширишнинг муҳимлиги ҳаммага маълум. Ахир бу уйларда фуқаролар яшаш тарзининг қулай бўлиши шунга ҳам боғлиқ. Шундай бўлгач, таъмирлаш ишларининг қониқарсиз бораётганлигига ҳайрон қоласан.

Шу йилнинг ўтган етти ойи ичида белгиланган иш ҳажмининг салмоқли қисми амалга оширилмади, 1 миллион 92 минг сўмлик ўрнига бор-йўғи 797 минг сўмлик иш бажарилди. Суръатнинг пастлигини кўрсатувчи яна бир мисол келтириш мумкин. Шу вақтда 47 та уйнинг томи таъмирланиши керак эди. Аслида эса 23 тасиники қўлдан чиқарилди, у 50 фоизга тенгдир, холос. Олмалиқ, Чирчиқ, Янгийўл шаҳарлари, Бўстонлиқ туманида режа 25-60 фоиз атрофида бажарилган бўлса, Пискент, Бўка, Янгийўл, Қуйичирчиқ, Чиноз туманларида, Янгиободда, Паркентда бу ишларга умуман киришилмаган. Бу айни лоқайдликдан бошқа нарса эмас, уни ҳеч қандай бошқа сабаб билан изоҳлаб бўлмайди.

Шаҳарлар ва ҳудудларда неча ўн йиллардан бери фойдаланиб келинаётган кўп қаватли уйлар бор. Айримларининг муҳандислик тармоқлари яроқсиз ҳолга келиб қолган, уларни таъмирлаш лозим. Умуман, вилоят бўйича 24 та шундай уйларнинг асосий иссиқлик тармоқларини алмаштириш назарда тутилган эди. Лекин шу вақтгача фақатгина 16 тасида таъмирлаш ишлари тугалланди. Бундай ишлар Олмалиқ, Бекобод, айниқса, Янгийўл шаҳарларида, Бўстонлиқ туманида судралмоқда. Уйларнинг ички иситиш тармоқларини қишга тайёрлаш ҳам жуда суст олиб борилмоқда. Шу кунгача режалаштирилган уйларнинг фақат 1049 тасида бажарилгани ҳолда 600 тага яқинида ҳали бошлангани йўқ.

Шаҳар ва туманларда иситиш манбаи ҳисобланган қозонхоналарни қиш мавсумига тахт қилишдаги қолоқликни ҳеч қандай баҳона билан изоҳлаб бўлмайди. Имкониятлар етарли бўлишига қарамай таъмирлаш ишлари режадагидан анча орқада қолмоқда. Шуни айтиш кифояки, ҳозиргача 70 та қозонхонанинг фақат 30 таси тахт қилиб қўйилган. Агар бу иш шундай суръатда давом этадиган бўлса, қозонхоналарни тайёрлаш қиш бошланганида ҳам охирига етказилмаслиги мумкин. Иссиқлик тақсимлаш пунктларини тайёрлаш бироз дуруст бораётганига қарамай, ёқилғи-ёнилғи заҳираларини ҳозирлаш ниҳоятда қониқарсиз аҳволда. Келтириб қўйилган кўмир эса режадагининг 10 фоизига етар-етмас ҳажмдадир.

Халқ таълими бошқармаси мактаблари ва болалар боғчаларини, шунингдек тиббиёт муассасаларининг иситиш иншоотларини ишлатиб, синаб кўришга киришилмаган. Шу вақтгача бундай иш ўтказилганлиги ҳақида бирорта ҳам ҳужжат расмийлаштирилмаган.

Шуниси ачинарлики, қатор айрим саноат корхоналари раҳбарликлари ўз ҳисобларидаги уй-жойларни қишга тайёрлашни умуман эсларидан чиқариб қўйганга ўхшайдилар. Масалан, Чиноздаги бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинати ўз ҳисобидаги 54 уйнинг ҳеч бирида ҳам иссиқлик тарқатиш иншоотларининг бирор метрини тайёрламаган. Шундай ўзибўларчилик кайфияти "Чирчиққишхўжмаш" заводида ҳам ҳукм сурмоқда. "Электркимё" ишлаб чиқариш бирлашмаси, трансформатор, металлургия заводлари, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, "Аммофос" ишлаб чиқариш бирлашмаси, Янгийўлдаги биокимё заводи, Ангрендаги "Ўзбекшахтақурилиш" тресchallenge ва бошқа кўплаб корхона-ташкилотлар ўзларига қарашли уй-жойларни қишга тайёрлашни қониқарсиз олиб бормоқдалар.

Қишлоқ хўжалик мажмуи хўжаликлари, фермаларида қиш мавсумида ишлашга тайёрланиш ниҳоятда ёмон аҳволда. Қозонхоналар, иссиқлик тарқатиш тармоқлари ва бошқа кўплаб ишлаб чиқариш объектларида вужудга келган аҳвол билан ҳеч қачон келишиб бўлмайди. Вилоят бўйича қорамол фермаларининг 33 фоизи, сигирхоналарнинг ва қўйхоналарнинг қирқ тўрт, чўчқахоналарнинг 50, паррандахоналарнинг 46 фоизидагина ишлар ниҳоясига етказилган, холос.

Қисқаси, вилоят хўжалигининг бошқа мажмуаларида ҳам қишга тайёргарлик ишларининг амалга оширилиши режада белгиланганидан анча орқада қолмоқда. Бундай аҳволга зудлик билан барҳам бериш лозим. Ҳамма жойда, барча соҳада қишга ҳозирлик масалаларига эътиборни кучайтириш, муаммоларни зукколик билан ҳал қилиш, камчиликларни тезкорлик билан бартараф этиш зарур. Халқ хўжалигининг ҳар бир мажмуида тузилган қишга тайёргарлик кўриш гуруҳлари амалий иш билан шуғулланишлари, белгиланган барча тадбирларнинг рўёбга чиқарилишига эришишлари зарур. Шаҳар ва туман ҳокимликларининг доимий комиссиялари ҳозирликнинг бориши устидан назоратни ҳар томонлама кучайтиришлари ҳамда жамоаларга бу муҳим ишда амалий ёрдам кўрсатишлари керак.

Йиғилишда республика коммунал хизмати вазири В. Х. Михайлов нутқ сўзлади.

Йиғилишда муҳокама қилинган масала юзасидан вазифалар белгилаб олинди.

М. МИРҲАМИДОВ.

ЭРТАНИ ЎЙЛАГАН ДЕҲҚОН ЮТАДИ

(Боши 1-бетда.)

Мазкур тажриба участкаси "Гулистон агрофирмаси ерлари бўлиб, 70 гектар майдонни эгаллайди. Бу ерда пахтанинг беш хил нави етиштириляпти. "Фарғона-3, "АН-Боёвут-2", "Наманган-77", "65-24 ва "65-32" пахта навлари шулар жумласидандир. Уларни бир ерга экиб ўстиришдан мақсад--бир ерда, бир хил иқлим ва меҳнат шароитида уларнинг хоссаларини ўрганиш, энг афзал томонларини аниқлаш ва энг яхшиларини катта майдонларга экиш учун тавсия этишдир.

Лекин, ҳозир юқоридаги навлар ҳақида узил-кесил хулоса чиқаришга ҳали эрта. Турли дала шароитларида синов ишлари олиб боряляпти.

Давра суҳбати вақтида бу йил вилоятимизда 107 минг гектар ерга "Фарғона-3" ва 60 — 65 минг гектар ерга "65 — 24" пахта нави экилгани тилга олиб ўтилди.

Тажриба участкасидаги давра суҳбатидан сўнг йиғилиш қатнашчилари хўжаликнинг кимё хизмати манзилгоҳига боришди. Бу ерда кимёгар мутахассислар яқинлашиб келаётган пахта йиғим-терими мавсумига, айниқса, ғўза баргини сунъий тўктириш тадбирларини амалга оширишга тайёргарлик кўриш, уни қандай сифатли ўтказиш, дефолиант аралашмаси (атала) ни қандай ва қанча меъёрда тайёрлаш ҳақида мисоллар асосида батафсил гапириб бердилар.

Тўпланганларни, айниқса, дефолиацияни ўтказиш билан боғлиқ хўжаликдаги ишлар, чет эл кимёси янгиликлари қизиқтирди. Бу йил Ким Пен Хва номли халқ корпорациясида 2-3 сентябрда ғўза баргини тўкишга киришилади ва бир ҳафта ичида тамомланади. Механизаторга дефолиация ўтказилган ҳар гектар ер учун 3 сўм ҳақ тўланади.

КАТТА СИНОВ ЙИЛИ

ПАХТА йиғим-терими мавсумига оз вақт қолди. Бу йилги терим мавсуми вилоятимиз пахтакорлари ҳаётида алоҳида муҳим ўрин тутади ва зиммамизга катта масъулият юклайди. Олдимизда Тошкент пахтачилиги шуҳратини яна қайта тиклашдек муҳим вазифа турипти. Ана шу олижаноб мақсадга эришиш учун, аввало, яқинлашиб келаётган терим мавсумига ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўришимиз, йиғим-терим ишларига мавжуд барча техника ва ишчи кучларини тўла сафарбар этишимиз, далада ишлаётганлар учун ҳамма ерда ва ҳамма вақт барча зарур шарт-шароитларни яратиб беришимиз, улар меҳнатини ҳар жиҳатдан муносиб ва айни вақтда рағбатлантириб боришимиз, ҳамма турдаги хизматларни бевосита далага кўчиришимиз, пахта штаблари ишини тўғри ва изчил йўлга солишимиз лозим.

— Куз ғалвир сувдан кўтариладиган ғалла, — деди вилоят ҳокимининг муовини Й. Тожибоев ўз маърузасида. — Ҳа, у йил бўйи қилган меҳнатимизга мезон ва якун. Эртани ўйлаб мана шу бугун амалга ошираётган ишларимиз бунга аниқ жавобдир. Хўш, биз умид қилган ўша ишлар аслида қандай боряпти? Президентимиз фармонлари, ҳукуматимиз ва вилоятимиз ҳокимининг қарорлари жойларда қандай бажарилаяпти?

Бу йил ҳеч қанақанги баҳонага ўрин йўқ. Айбни об-ҳавога ҳам қўйиб бўлмайди. Чунки, йил иссиқ ва очиқ келди. Ҳарорат ҳар қачонгидан юқори бўлди. Экин қуёш нурларидан яхши баҳра олди. Ҳосил барвақт етиляпти. Мутахассисларнинг фикрича, пахта асосий майдонларда 15 кун барвақт очиляпти.

Вилоятимизда тўпланаётган пахта ҳосилининг чўғи ёмон эмас. Лекин, унинг баракаси учун курашни давом эттиришимиз керак. Ҳозирги кунда ҳар бир тупда ўртача 7-10 тадан кўсак бор. Бу аввалги йиллардагидан 2-3 тадан кўсак бор. Ҳосилдорлик гектар бошига 24 центнер. Менимча бу жуда оз. Уни 28 центнерга етказишимиз керак.

Иссиқ қуёшли кунлар ҳосил тўплашда, бебаҳо дамлардир. Унинг қадрига етишимиз, ғўзаларнинг кўкига, кўсакларнинг сонига маҳлиё бўлиб, ўзимизни салқинга олиб, далани ўз ҳолига ташлаб қўймаслигимиз лозим. Вилоятимиз туманларидаги баъзи бир хўжаликларда ана шундай кўнгилсиз ҳоллар учраб турипти. Кўра-била туриб, яна лоқайдликларга, хатоларга йўл қўйяпмиз. Айрим хўжаликларда ўсишдан орқада қолган ғўзалар бор. Кўпгина карталарга культиваторлар кирмай қўйган. Ваҳоланки, ҳозирги кунларда ғўза қатор ораларига культиваторларга тупроқни чуқур юмшатиб кетувчи ишчи органларни ўрнатиб, ишлов берилиши керак.

Қатор хўжаликларда Қуйичирчиқ туманидаги Улуғбек номли, "Янги ҳаёт", Юқоричирчиқ туманидаги Ийкота, Оққўрғон туманидаги "Гулистон" жамоа хўжаликларида ғўзалар сувдан қантариб қўйилган. Ҳозир, кун иссиқ кунларда бунга асло йўл қўйиб бўлмайди.

Баъзи жойларда ер ости сувлари кўтарилгани қайд этилмоқда. Бундай ерларда пахта далалари захлаб кетмаслиги учун ерости сувларини қочириш чора-тадбирларини кўриш шарт.

Бу йилги мавсумда пахта далаларида 2,5 мингта терим машинаси ишлайди. Машиналарнинг юқори унум билан ишлаши кўп жиҳатдан уларнинг қанчалик сифатли созланганлигига, механик-ҳайдовчиларнинг билим ва малакасига боғлиқдир. Бу борада анча ишлар қилинганига қарамай, жойлардаги айрим устахоналар созлаш ишларини пайсалга солиб келмоқдалар. Вилоят бўйича созланмаган 480 та терим машинаси мавжуд. Машиналар учун двигателлар, балонлар, аккумулятор ва бошқа эҳтиёт қисмлари етишмайди. Бу аҳволда бутун техникани теримга тўла жалб эта олмаймиз. Қабул пунктлари ишида ҳам камчиликлар бор.

СИФАТЛИ ДЕФОЛИАЦИЯ — ХИРМОНГА БАРАКА

— МАШИНАБОП қилиб ўстирилган майдонлардаги ғўзаларнинг баргини кимёвий таъсир кўрсатиш йўли билан тўкиш муҳим агротехник тадбирлардан бири ҳисобланади, — дейишди йиғилишда сўзга чиққан олимлар ва мутахассислар. Ҳозир жойларда бу тадбирни ўтказишга қизғин ҳозирлик кўрилаяпти. 1542 тонна хлорат магний препарати ҳозирлаб қўйилибди. Жами 547 та ОВХдан ҳозирги кунда 496 таси тайёр.

Пахта далаларимизда дастлабки чаноқлар кўзга ташлана бошлади. Уларнинг сони 3-4 тага етиши билан дефолиация ҳам бошлаб юборилади. Йиғилишда сўзга чиққан мутахассислар ва хўжалик раҳбарларининг фикрича, бу йил дефолиация ўтказишга эрта киришиш режалаштирилмоқда. 25 августдан бошлаб пастки ва 1 сентябрдан қирлик ерлардаги ғўзаларни суғориш тўхтатилади. 2-3 сентябрдан алоҳида танлаб олинган майдонларда дефолиация бошлаб юборилади. Бунда дефолиациянинг сифатига, кимёвий дорилардан меъёрий фойдаланишга алоҳида эътибор бериш керак. Утган йилги хатоларни қайтаришга, ғўзаларни куйдириб юбориб, ҳосилни беҳуда бой беришга эндиликда мутлақо йўл қўйиб бўлмайди.

Ана шундай қилинганда, бир ҳафта-ўн кун ичида барча майдонларда дефолиацияни барвақт ва сифатли ўтказиб оламиз. Машина теримига эрта киришамиз.

ҲАШАРЧИ СЎРАМАЙМИЗ

БУ ЙИЛ вилоятимиз пахтасининг 75 фоизи машиналар билан териб олинади. Аммо қўл теримининг улуши ҳам оз эмас. Агарда қўл терими яқин кунлар ичида бошланиб кетишини ҳисобга олсак, унга ҳозирданоқ пухта тараддуд кўришимиз шарт.

Бу йил вилоятимиз районларининг 200 минг фуқароси пахта теримига жалб қилинади. Бу давр талаби бўлиши билан бирга, айни вақтда ҳайрли иш ҳамдир. Ахир бир қишлоқда, бир заминда яшаб, униб ўссак, барча ноз-неъмат ва ризқ-насибадан бирдек, баббаравар баҳраманд бўлсагу, қўшни деҳқоннинг йил бўйи тер тўкиб етиштирган ҳосили пишиб, мени тез териб ол, деб турганда, унга ёрдам бермасак, мадад қўлини чўзмасак, ким деган одам бўламиз? Қишлоқда аксарият меҳнатда чиниққан, бир-бирига суянчиқ, меҳрибон ва орияти кучли одамлар яшайди. Биз иймони билан Ватанини севган ана шундай юртдошларга таянамиз, мурожаат қиламиз. Ўйлаймизки, улар ўз ватанпарварлик бурчларини чуқур англаб етадилар ва "лаббай", деб далага чиқадилар.

Далада ишловчиларга жуда катта ғамхўрлик кўрсатилади. Уларнинг меҳнатига яхши ҳақ тўланади. Шу боис жойларда ҳар бир теримчини рўйхатга олиш, уларнинг хирмонга қўшган ҳиссасини назорат қилиб бориш, теримчилар ўртасида меҳнат мусобақасини кенг кўламда йўлга қўйиш, улар меҳнатини муносиб рағбатлантириб бориш йиғим-терим даврининг энг муҳим вазифаларидир.

Соя-салқин ва обод дала шийпонлари теримчиларнинг маданий, маиший дам олиш маскани ҳисобланади. Улар мавсумга тўла шай бўлиши лозим.

Ҳар йили теримчиларга этак етишмасди. Бу йил унинг акси, ҳозирдаёқ 235 мингта этак тайёрлаб қўйилди.

ҲИСОБ-КИТОБ КИМГА ВА НИМА УЧУН КЕРАК?

Ҳозирги ислоҳотлар ва бозор иқтисодиёти шароитларида аниқ ҳисоб-китобларсиз иш юритиш жуда қийин. Бусиз катта имкониятларни қўлдан бой бериш, иқтисодий қийинчиликларга учраш ҳеч гап эмас. Ана шу боис аниқ ҳисоб-китоблар асосида иш олиб бораётган Тошкент тумани ҳокимлигининг иш тажрибаси йиғилиш қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди.

— Бозорларимиз тўкин-сочинлигидан қадам қўйишга жой йўқ, — деди туман ҳокими Р. Акбаров ўз сўзида. — Хўш, бунча маҳсулот қаердан келяпти, уни бозорга ким олиб келяпти? Албатта, деҳқон олиб келяпти, ўз ерида етиштираяпти. Деҳқон бозорга олиб келаётган ана шу маҳсулот бирон ерда ҳисобга олинаяптими ё йўқми? — деган ҳақли савол туғилади. Кўпчиликнинг йўқ, дейиши табиий. Хўш, нима қилиш керак? Эртага биздан "нима иш қилдинг?" деб сўрашса, ахир нима деб жавоб қиламиз. Қани етиштирган ҳосилимиз? Ишимиз кўзгуси бўлган қани ўша кўрсаткичлар?

Биз ана шуни назарда тутиб ОРК орқали бозорга кетаётган маҳсулотларни ҳисобга олишни аниқ бир тартибга солдик. Энди бозорга мол олиб бораётган ва кўчага гўшт чиқариб сотаётган деҳқоннинг маҳсулоти ҳисобда. У накладной (рухсат этувчи қоғоз) асосида иш кўради. Унда деҳқон неча сўмдан қанча маҳсулот сотганлиги кўрсатилиб, бозор директори томонидан имзо чекилиб, муҳр билан тасдиқланади.

Кўриниб турибдики, деҳқон сотган маҳсулот беиз йўқолмайди, балки, умумий ҳисобдан жой олади. Бу — бюджет учун, туманнинг келгуси тараққиёти учун жуда зарур кўрсаткичдир.

Туман сабзавоткорлари ҳозиргача шаҳарликлар дастурхонига 23 минг тоннадан зиёд ноз-неъматлар етказиб бериб, ўз йиллик режаларини 51 фоизга адо этдилар. Улар яна шунча миқдорда маҳсулот етиштириб, октябрь ойи охирларида йиллик режани ошириб бажаришга аҳд қилдилар.

Йиғилишда Янгийўл туманида гўшт дўконлари қисқа вақт ичида 10 тадан 37 тага етгани, уларда кунда 1400-1500 килограмм гўшт билан савдо қилинаётганлиги ҳақидаги ибратли рақамлар ҳам қайд қилиб ўтилди.

Чунончи, йиғилишда пахтани қабул пунктларига накладнойлар билан топшириш, лаборантлар ишидан кўз-қулоқ бўлиб туриш ҳақидаги ва деҳқоннинг ҳалол ҳосили ҳалол йўл билан қабул қилинсин, деган фикр ўртага ташланди.

ҒАЛЛАМИЗ КЎПАЯДИ

— БИЗДА, — деди олим Саид Усмонов, — пахтадан ташқари барча экинлардан икки баравар кам ҳосил олиб келинаяпти. Ғалла ҳам шу жумлага киради. Қўлимизда 21 хил ғалла навлари бор. Улар ҳақиқий ўз эгасига етиб бориши керак.

Яқинда мусобақадош Самарқанд вилоятининг Нарпай туманига бориб келинди. У ерда ҳар гектар ғалла майдонидан 60-65 центнердан дон янчиб олинаяпти. Режа ҳам бўляпти, ғаллакорларнинг ўзларига етарли дон ҳам текинга қоляпти. Навли уруғликларни нарпайликлардан олиш, уларнинг тажрибасини вилоятимизда кенг ёйиш айни муддао бўлур эди.

Бу йил вилоятимизда ғалла ўрим-йиғимида қийин аҳволга дуч келинди. Тўртта туман — Бекобод, Пискент, Бўка ва Оққўрғон, ғаллакорлари ўз режаларини уддалай олмай вилоятни орқага тортдилар. Давлатга ғалла топшириш режасини барбод этган айрим хўжаликларнинг раҳбарларига қаттиқ чора кўрилди, улар ўз вазифаларидан четлатилди.

Шу кунларда ҳосилдан бўшаган ғаллазорларга яна тракторлар чиқди. Ҳозиргача 23 минг гектар ер шудгорланиб, янги дон ҳосили экишга тайёрлаб қўйилди. Кузги дон сентябрь-октябрь ойида экиб бўлиниши керак.

Келгуси йили жами ғалла майдонлари 115 минг гектарга етади. Ватан омборларига 150 минг тонна Тошкент ғалласи етказиб берилади.

Йиғилишда Зангиота, Паркент ва Юқоричирчиқ туманларининг азамат деҳқонлари ғалла тайёрлашда вилоятда ғолибликни қўлга киритганликлари хабар қилинди.

Йиғилишда сўзга чиққан Бекобод тумани ҳокими М. Расулов, Бўка тумани ҳокими Б. Махситов, Юқоричирчиқ тумани ҳокими М. Қалқулов ва бошқалар чорва маҳсулотлари етиштириш, ем-хашак тайёрлаш ва сабзавотчиликда йўл қўйиб келинаётган камчиликларни бартараф этиш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар хусусида тўхталдилар.

Йиғилишда муҳокама этилган масалалар юзасидан аниқ вазифалар белгилаб олинди.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
"Тошкент ҳақиқати"нинг махсус мухбири.

ВИЛОЯТ ШАҲАР ВА ТУМАНЛАРИ ПРОКУРОРЛАРИ ТАЙИНЛАНДИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Бош прокурорининг 1994 йил 6 июлдаги 427-сонли буйруғи билан адлия маслаҳатчиси Ортиқбой МЎМИНОВ 5 йил муддатга Бекобод тумани прокурори лавозимига тайинланди.

О. Мўминов 1945 йилда туғилган, миллати ўзбек, олий юридик маълумотга эга, прокуратура тармоқларида 1968 йилдан буён ишлайди. Иш давомида прокуратура фаолиятининг турли йўналишлари бўйича меҳнат қилиб, ўзини адлиявий билимли, етук, меҳнатсевар ходим сифатида кўрсатди.

***

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Бош прокурорининг 1994 йил 6 июлдаги 429-сонли буйруғи билан адлия катта маслаҳатчиси Ҳикматулло НАЗАРМЕТОВ 5 йил муддатга Янгийўл шаҳар прокурори этиб тайинланди.

Х. Назарметов 1949 йилда туғилган, миллати тожик, олий юридик маълумотга эга, прокуратура тармоқларида 1978 йилдан буён меҳнат қилиб келади.

***

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Бош прокурорининг 1994 йил 6 июлдаги 431-сонли буйруғи билан адлия маслаҳатчиси Абдусамат АБДУРАЗЗОҚОВ 5 йил муддатга Бекобод шаҳар прокурори этиб тайинланди.

Уртоқ А. Абдураззоқов 1949 йилда туғилган, миллати ўзбек, олий юридик маълумотга эга, прокуратура тармоқларида 1975 йилдан ишлайди. Иш жараёнида ўзини қатъиятккор, меҳнатсевар, талабчан ходим сифатида кўрсатди.

***

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Бош прокурорининг 1994 йил 11 августдаги 525-сонли буйруғи билан адлия маслаҳатчиси Равшан Акбарович БЕКБОЕВ 5 йил муддатга Чирчиқ шаҳар прокурори лавозимига тайинланди.

Р. А. Бекбоев 1958 йилда туғилган, миллати ўзбек, маълумоти олий юридик, прокуратура тармоқларида меҳнат фаолиятини 1979 йилдан бошлаган. Иш давомида у ўзини билимли, етук, ташаббускор, ташкилотчи раҳбар ходим сифатида кўрсатди.

Мутасаддилар нима деркин?

ДЎКОН ЙЎҚОЛДИ...

— Суф-суф-е, бозор иқтисоди айни авжи палласида, тағин денг, ҳамма ёқда янги-янги дўконлар барпо этилаётганида қанақа дўкон йўқолиб қолиши мумкин? — Талмовсираб турган кишидан сўради Гулбоғ жамоа хўжалигидан бир деҳқон.

Дўкон йўқолди, деб ваҳима қилаётган йўловчи Паркентдан азми шаҳар Тошкент томонга бориладиган катта кўча бўйидаги мустаҳкам деворга ишора қилиб ғўлдиради:

— Мана шу ҳайбатли деворнинг орқасида Паркент туман матлубот жамиятига қарашли озиқ-овқат ишлаб чиқариш бирлашмаси жойлашган. У ерда нон ҳам тайёрланади. Қаранг, иссиқ нонларнинг ёқимли бўйи димоқни қитиқлаяпти. Афсуски, ҳиди бор-у, ўзини топиш муаммо. Илгари, аниқроғи бундан икки-уч ҳафта олдин худди мана шу ерда корхонага қарашли мўъжазгина дўкончa бор эди. Ўтган-кетганда дўкончадан иссиққина нон олиб жа-а маза қилардик-да. Эҳ, нимасини айтасиз, - давом этди ҳалиги киши.

— Ҳафта мобайнида енг шимариб меҳнат қилганингдан сўнг, дам олиш кунлари ҳув муюлишдан наридаги дала ҳовлимизда хордиқ чиқаргимиз келади. Бу ерда бизнинг ҳамкасблар кўпчиликни ташкил этишади. Яъни кўплаб меҳнат жамоалари, ишлаб чиқариш корхоналари ишчи-хизматчиларининг дала ҳовлилари худди шу ерда. Энди-и, шаҳардан нон кўтариб келиш гоҳо ёддан чиқиб қолади-да. Биргина нонга зор қолармидик, деган тасалли билан худди шу ергача келамизу, кўриб турганингиздек нон ўрнига ҳайбатли деворга дуч келамиз, десангиз.

Гулбоғлик деҳқоннинг ҳам фиғони фалакка етиб юрган эканми, тутоқиб кетди:

— Э, оғайни, сиз-ку, шаҳардан келарканиз. Бир-икки кун дам олишда нонсиз қолсангиз қопсиз. Бизнинг ҳолимизни тасаввур этаяпсизми? Бир-иккита нон учун ҳу икки-уч чақирим наридаги қўрғон дўконига сарсон-саргардон бўлиб борамиз. Дўконда ҳамиша нон бисёр турса кошки...

— Нон — энг азиз неъмат. Унинг кичкина увоғини ҳам кўз қорачиғидек асраб-авайлаш ҳам фарз ҳам қарз. Бироқ нонни истеъмолчига сифатли қилиб ўз вақтида етказиб бериш ҳам керак-да!

Тошкент вилоят матлубот жамиятлари уюшмаси ҳамда Паркент туманидаги мутасаддилар бунга нима дейишаркин? Шундай замондаям дўконни "йўқотиб" қўйиш мумкинми?

Тўлқин УСМОН
Ўзбекистон журналистлар уюшмаси аъзоси.

ЭЛ КАЙФИЯТИ БОЗОРГА БОҒЛИҚ

Бекобод шаҳар ҳокимлигининг истеъмол бозорини тўлдириш ва нарх-навоин арзонлаштириш юзасидан кўраётган чора-тадбирлари хусусида

БИРОН БИР халқнинг қандай яшаётганлигини билмоқчи бўлсанг, аввало, унинг бозорларига кириб кўр, дейилади улуғ ҳикматларда. Чиндан ҳам одамларнинг фаровонлиги, дастурхонларининг тўкинлиги биринчи навбатда бозорларнинг ноз-неъматлар билан қанчалик тўлиқлигига ва нарх-навонинг арзончилигига қараб белгиланади. Мана шу нуқтаи назар билан қараганда, Бекобод шаҳар деҳқон бозорларини айланиб юриб, бугунги кунда аҳолининг анча бадастир турмуш кечираётганлигини англаш қийин эмас.

Расталар ёз неъматлари билан тўлиқ. Энг муҳими нарх-наво вилоятимизнинг бошқа туман ва шаҳар деҳқон бозорлари билан таққослаганда анча арзон. Четдан кузатиб, мушоҳада юритиб кўрилганда гўё аслида ҳам шундай бўлиши керакдек. Чунки, шаҳар деҳқон бозори жуда қулай ва гавжум манзилга, шундоққина катта йўлнинг муюлишида жойлашган, шароити ҳам жуда яхши. Қолаверса, ана шу мавжуд имкониятларнинг намуналиги туфайли бу ерда савдо-сотиқ қилаётган деҳқонлар шу қадар кўпки, улар келтираётган маҳсулотларни баъзан санаб адоғига етолмайсиз. Сирдарё вилоятидан ва буёғи Бўкаю, Оққўрғондан ҳам маҳсулотлар олиб келишади. Шунданми, бозорда савдо-сотиқ доимо рақобат асосида кечади. Эрталабки нарх бу ерда ҳеч қачон кечқурунга тўғри келмаган. Агар инсоф билан савдолашсангиз ҳар қандай маҳсулотни оғринмай харид қила оласиз. Лекин, қулайликни биргина шароит билан боғлайдиган бўлсангиз янглишасиз. Негаки, бозор ҳарна қилса ҳам ўз номи билан бозор-да. Агар қўйиб берилса, бу ерда нималар юз бермайди дейсиз?

Гап шундаки, шаҳар деҳқон бозорида ана шундай қўйиб бериш, нарх-навони ўз ҳолича назоратсиз ташлаб қўйиш йўқ. Бошқача қилиб айтганда, деҳқон бозорининг ўз эгалари, унинг фаолиятини мунтазам равишда тартибга солиб турадиган махсус одамлари бор. Жорий этилган мана шу тартиб ва интизом жиҳатидан ҳам шаҳар бозори бошқа жойдаги бозорлар билан фарқланади. Буни тушунтириб бериш учун гапни сал узоқроқдан бошлаш жоизроқ бўлади.

Биринчидан, қаердан бўлмасин қонуний йўл билан Бекободга маҳсулот олиб келар экан, шаҳар ҳудудида давлат автомобиль назорати ходимларидан ҳеч ким деҳқонларни безовта қилмайди. Бошқа олибсотарлик мақсадида шаҳардан маҳсулот ташиб кетиш ҳолларини эса батамом пайи қирқиб ташланган. Бу жиҳатдан олиб қараганда деҳқон бозорини чет маҳсулот турлари билан тўлдиришга шаҳар ички ишлар бўлимининг ДАН хизмати ходимлари ҳам салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Бу тамойил кўпдан бери мавжуд. Уни яширишнинг ҳожати йўқ. Бу ҳолат аҳоли дастурхонининг тўкинлигини таъминлашга, демакки, эзгу мақсадга хизмат қилмоқда. Бозорда яна бир муҳим нарса — эркинлик бор. Лекин, бу ерда юқорида таъкидлаганимиз — тартиб ҳам мавжуд. Яратилган шарт-шароит туфайли маҳсулот олиб келувчи ҳеч қандай қийинчиликсиз, ортиқча ташвишсиз деҳқон бозорига кириб келади. Уни, албатта, бозор маҳкамасининг бирор ходими қарши олиб, инсонга хос илиқ муомаласини қилади. "Ҳорманг, деҳқон, яхши етиб келдингизми? Бозоримизга хуш келибсиз. Анави ерда чой бор. Мана бу жойда эса ошхона ишлаяпти. Бемалол хизматимиздан фойдаланинг. Лекин, шундай-шундай тартибларимиз ҳам бор. Илтимос, савдо-сотиқ қилишда инсофу-диёнат билан иш тутсангиз...".

Йўл очиб қўйилса, шароит яхши бўлса, буни қарангки, ҳеч қайси деҳқон ёки маҳсулот олиб келувчи юқоридагидай муомалани нотўғри тушунмас экан. Аксинча, қуллуқ, деб юборар экан. Қарабсизки, деҳқоннинг кўнгли тўқ, кайфияти чоғ. Тез-тез савдосини қилиб, яна қайтиб бориб, томорқасидан маҳсулот олиб келишга шошилади.

Бекободда шаҳар ҳокимлиги ўз мутасаддилари билан бугун деҳқон бозорини чет маҳсулотлари билан тўлдириш борасида ана шундай ибратли саъй-ҳаракатлар кўрсатиб ишлаяпти. Аслида деҳқон бозори ҳозирги шароитда худди мана шундай бўлиши ҳам керак. Шаҳар ҳокимлигининг бу борада кўраётган тадбирлари вилоятимиз миқёсида кенг оммалаштиришга арзигуликдир. Айнан мана шунинг учун ҳам шаҳар бозорига четдан узлуксиз равишда маҳсулотлар оқиб келмоқда.

Натижада ҳамма шароитни муҳайё эта олган шаҳар ҳокимлиги нарх-навони ҳеч иккиланмасдан изга солишга очиқ журъат этмоқда. Масалан, гўштнинг нархи ҳам биринчи бўлиб Бекободда тушди, аниқроғи туширилди. Бундан бир ярим ой аввал бу маҳсулотнинг ҳар килоси учун белгиланган нарх анча қиммат эди. Ўз фаоллари билан аҳволни ўргангани маҳалла оқсоқоллари ҳузурига борган шаҳар ҳокими ҳеч иккиланмасдан тадбир сифатида бозордан мол харид қилдириб, сўйдириб кўрди. Одамларга тақсимланганда ҳар кило гўштнинг нархи ўшандаёқ бозордагидан анча арзон тушди. Шу кунниёқ ҳоким бу ҳақда қарор қабул қилиб, шаҳар ҳудудида бир кило гўштнинг бозор нархини қатъий қилиб белгилаб қўйди.

Аҳоли бу қарорни якдиллик билан қарши олди. Мана, қарийб иккинчи ойдирки, шаҳар дўконларида гўшт анча арзон нархларда сотилмоқда. Бу нархни яна ҳам тушириб шу кунларда бир кило гўштни 15 сўмдан сотишга эришиш чоралари кўриляпти. Маҳаллаларга жойлашган новвойхоналардаги нон маҳсулотларига ҳам қатъий нарх белгилаб қўйилган. Вилоят ҳокимининг нарх-навони тушириш учун қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ярмаркасини ташкил этиш бўйича чиқарган қарори ҳам шаҳарда ўта уюшқоқлик билан тўлиқ бажарилди. Ярмарка кунлари ҳаммаси бўлиб 17 хил маҳсулот савдога чиқарилди. Аҳолига 50 тоннадан зиёд сабзавот сотилди. Бунинг натижаси кутилган самарани берганлиги учун ярмаркаларни ҳафтанинг ҳар шанба, якшанба кунлари мунтазам ўтказиб туришга келишиб олинди. Ҳозир бу тадбир доимий равишда амалга оширилмоқда ва у бозордаги нарх-навони кескин тушириб юборишга хизмат қилаяпти. Шаҳар аҳолисини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлашда қўшни Бекобод тумани хўжаликлари ҳам, яқиндан ёрдам бермоқдалар.

— Вазирлар Маҳкамасининг нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилиш тўғрисидаги қароридан кейин аҳолидан айрибошлаш йўли билан маҳсулот қабул қилиб олишга ўрганяпмиз, — дейди биз билан суҳбатда шаҳар тайёрлов-савдо бирлашмаси — раисининг муовини Мажид Газиев, — шу йўл билан ҳам деҳқонларга шароит яратиш ва бозорни тўлдириш мумкин бўляпти.

Ҳа излаган имконият топади, деб бежиз айтишмаган. Бекобод шаҳар ҳокимлиги мана шу нуқтаи назардан қараганда бозорларни чет маҳсулотлари билан тўлдириш ва нарх-навони арзонлаштиришга ана шундай изланишлар, доимий саъй-ҳаракатлар туфайлигина эришмоқда. Уларнинг бу тажрибаларини бошқа туман ва шаҳарларда ҳам оммалаштирсалар аҳоли манфаати йўлида хайрли иш қилган бўлардилар.

Иброҳим ТОШЕВ,
"Тошкент ҳақиқати"нинг махсус мухбири.

•Диёримиз тароналари •Жамият оиладан бошланади •VII аср ҳақида ҳикоя •Англиянинг Дўнон соврини •«Ойбекчи»ларнинг бири

Маданият хабарлари

ВОДИЙЛАРНИ ЯЁВ КЕЗГАНДА

ОҲАНГАРОН шаҳар маданият уйи қошида фаолият кўрсатаётган "Ёшлик" ашула ва рақс дастаси ижодий жамоаси томонидан тайёрланган "Водийларни яёв кезганда" деб номланган адабий мусиқали композиция куй ва қўшиқ шинавандалари томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди.

Ижодий жамоа истиқлол нашидасини мафтункор рақслар, дилнаво куй ва қўшиқлар, замонавий шоирларнинг завқ билан ёзилган шеърлари орқали маҳорат билан саҳнада мужассамлантира олганлар. Дастадаги қизлар гуруҳи томонидан талқин этилган "Ўзбекистон", "Наманганнинг олмаси" каби оммавий рақсларда мустақиллик шабадалари эсаётган Ўзбекистоннинг бугунги дориломон кунлари нашидаси тараннум этилади. "Юрт ҳақида қўшиқ", "Ватан муҳаббати", "Диёр таронаси" каби қўшиқлар кўпчиликка манзур бўлмоқда. Дастурни дастанинг бадиий раҳбари Гулнора Эргашева саҳналаштирган.

КУЛГУ ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛСИН

ОҲАНГАРОН туман маданият уйи қошидаги театр студияси ижодий жамоаси "Кулги ҳамроҳингиз бўлсин" деб номланган театрлаштирилган томошани томошабинлар эътиборига ҳавола қилди.

Ижодий жамоанинг турли комедиялардан олинган лавҳалар, интермедия, ҳангома ва ўзбек халқ оғзаки ижодиёти намуналари асосидаги янги дастури кўпчиликка манзур бўлмоқда. Дастурни театр студиясининг бадиий раҳбари Фарҳод Абдураҳмонов саҳналаштирган. Театр ҳаваскорларидан Наташа Обжиганова, Юлдузхон Жуманиёзова, Рустам Мусаев, Муроджон Акбаров, Валижон Дадамуҳамедов, Файзулла Ботирбековлар ижро этаётган образлар томошабинлар хотирасида узоқ вақтгача сақланмоқда.

КУМУШБИБИНИНГ МАКТУБЛАРИ

ПАРКЕНТ туман маданият уйи ижодий жамоаси томонидан тайёрланган атоқли адиб Абдулла Қодирий таваллудининг 100 йиллигига бағишланган "Кумушбибининг мактублари" деб номланган адабий-мусиқали дастур ҳам томошабинлар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди.

Томошани Ҳусанбой Баратов сценарийси асосида Муҳаммаджон Иброҳимов саҳналаштирган. Мазкур тадбирда улуғ бобокалонимиз Абдулла Қодирийнинг ҳаёти, яратган бебаҳо асарлари, уларнинг адабиётимизда тутган ўрни ҳақида сўз боради. Шунингдек, адиб қаҳрамонлари орқали тавсия этилган Қодирий ҳаёти ҳам томошабинларни бефарқ қолдирмайди.

С. СИРОЖИДДИНОВ.

• Қибрай туманидаги Р. Мусамуҳамедов номли жамоа хўжалигида бу йил 255 гектар узумзор, 159 гектар мевазорда мўл ҳосил етиштирилди. Айни кунларда мева-чеваларни йиғиб-териб олиш қизғин бормоқда. Ҳар куни шаҳарликлар дастурхонига 15-20 тонна маҳсулот жўнатилаётир. Суратларда: хўжаликнинг пешқадам боғбонларидан бири Зуҳра Убайдуллаева, (ўнгда) бригада бошлиғи Д. Жўраев, боғбон Х. Ғиёсовлар.

Ш. ЗУФАРОВ олган суратлар.

"БУЮК ТУРОН" СУРАТГА ОЛИНМОҚДА

Кўҳна Хевада икки қисмдан иборат "Буюк Турон" фильмини суратга олиш тугалланмоқда.

Ўзбек кино усталари, Саудия Арабистони ва Жазоир телевидениеси ижодкорлари ҳамкорликда яратаётган бу асар тарихимизнинг фожиали ва бурилиш нуқталаридан бири — VII аср воқеалари ҳақида ҳикоя қилади. Фильмга В. Ғаниев режиссёрлик қилмоқда. Саудиялик Муҳаммад Бинтдаф Қутайба ибн Муслим ролини ижро этмоқда. Машҳур кино артисти Шуҳрат Эргашев бош қаҳрамон — савдогар сиймосини яратаётир.

(ЎзА мухбири)

ҚЎШЧИНОРДАГИ УЧРАШУВЛАР

Паркент нафақат вилоятимизда, балки, Ўзбекистонимиздаги энг сўлим, хушҳаво, жаннатмакон гўшалардан бири ҳисобланади. Қуёшга кўксини тутган, одамлари меҳнатсевар, осмони мусаффо бу юртга айримлар парилар маскани деб таъриф берсалар, паркентликларнинг ўзлари юртимизга Тангри таолонинг назарлари тушган деб фахр қиладилар.

Барча жойларда бўлгани каби Паркент туманида ҳам Ватанимиз истиқлолининг уч йиллигига бағишланган турли тадбирлар бошлаб юборилди. Куни кеча Паркент шаҳри марказидаги "Қўшчинор" маданият ва истироҳат боғида ана шу сана муносабати билан бўлиб ўтган катта тадбир "Ватан оиладан башланади" деб номланди. Эрта тонгдан то кечга қадар давом этган байрам учрашувларида Ватан, оила, садоқат, меҳр-оқибат, шукроналик каби муқаддас сўзлар қайта-қайта тилга олинди. Тадбирга йиғилганлар, меҳмонлар ва мезбонлар миллатимизнинг ўтмиши, бой мероси ва бахтли бугуни ҳақида кўпгина бой маълумотларга эга бўлдилар.

Тадбирнинг оила мавзуига бағишланганлиги бежиз эмас, албатта. Негаки, оила—жамиятнинг муҳим бўлаги. Киши оиласида тинч, хотиржам бўлсагина, унинг ишида унум, ҳаётида мазмун бўлади. Оиланинг тотувлиги, мустаҳкамлиги кўп жиҳатдан аёл кишига боғлиқ. Шу боисдан тадбирнинг "Қизлар баҳси" бўлимида катта ҳаёт остонасида турган қизлар турмуш, оилавий ҳаётга доир ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Жумладан, улар мусобақанинг биринчи шарти бўйича ҳаётда учровчи турли хил вазиятларда уй бекалари қандай йўл тутиши лозимлигига доир жавоблар айтдилар, турли халқ мақолларини шарҳлаб бердилар.

Ушбу шарт бўйича ҳар бир иштирокчининг дадил, мулоҳазали, маъноли жавоблари ҳакамлар ҳайъатига ҳам, томошабинларга ҳам маъқул бўлди.

Шундан сўнг улар қадимий урф-одатларимиз, миллий расм-русумларимизни қай даражада билишларини, муносабатларини намойиш этдилар. Умуман қизларнинг жавобларини, уларнинг эркин шарт бўйича иқтидорларини томоша қилар эканмиз, кўнглимиз таскин топди. Ана шундай дилбар, ҳозиржавоб, билимдон қизларимиз кўпайсин, улар мустақил юртимизда тинч-тотув оилалар бекаси бўлиб, Ватан равнақига муносиб улуш қўшсинлар, деган фикр ўтди ҳаёлимиздан.

Қизлар баҳсида паркентлик Наргиза Мирсаъдиева ва Наргиза Рўзиевалар ғолиб чиқишди. Ҳакамлар ҳайъати аъзоларига мусобақанинг энг ёш иштирокчиси юқоричирчиқлик Дилрабо Тешабоеванинг чиқишлари ҳам манзур бўлди.

Маълумки, энг яхши удумларимиздан бири — кексаларимизнинг иззат-ҳурматларини жойига қўйиш, уларнинг пурҳикмат ўгитлари, доноликларини ўрганиш, дуоларини олишдир. Шу боисдан "Қўшчинор учрашувлари"га туманда истиқомат қилувчи аср тенгдошлари бўлган отахон ва онахонлар таклиф этилганликлари, улар иззат-икром билан тўрдан жой олганликлари бежиз эмас эди.

— Кексаси бор уйнинг файзи бор, — деди уларни қутлаб, совғалар топширар экан туман ҳокими Туроб Холтоев, — Ҳақиқатан сиз каби табаррук қарияларимизни қанчалик эъзозлаб, уларнинг бой ҳаётий тажрибаларини ўргансак, шунчалик фойдалидир. Бугунги кунда туманимизда 15 нафардан ортиқ аср тенгдошлари ва юз ёшдан ошган кишилар ҳам бор. Лекин, уларнинг бари, турли сабабларга кўра, бу кунги тадбирда иштирок этиш имконига эга эмаслар. Лекин, ҳеч бир киши байрам шодиёналаридан четда қолмайди. Уларни йўқлаб, баҳоли қудрат кўнгилларини кўтаришга ҳаракат қиламиз.

Паркент шаҳридаги Ўчоқ маҳалласида истиқомат қилувчи 108 ёшни қоралаган Мастура ая, унинг маҳалладоши Улуғхўжа Раҳимхўжаевлар бугунги дориломон кунга етиб келганликлари учун, динимизнинг, тилимизнинг ўзимизга қайтарилганлигини кўрганликлари учун шукроналар қилаётганликларини айтиб "Илоё давлатимизга кўз тегмасин, юртимизга боқий тинчлик — хотиржамлик, доимий фаровонлик ато этсин", — дея дуо қилдилар.

Шу куни байрамга таклиф этилганлар тумандаги энг ибратли оилалардан деб топилган Чанги қишлоқлик Шоирхон Усмонов ва Шохобиддин Қўчқоровлар оиласига ҳавас қилишди. Дарҳақиқат, ҳар қанча ҳавас қилса арзийди. Улар бош бўлган ҳар бир оилада олти нафар фарзанд тарбия топган бўлса, уларнинг барчаси одобли, олий маълумотли бўлиб етишган. Бу оилаларда доимо ҳамжиҳатлик, тотувлик ҳукмрон ота-она, фарзандлар орасидаги ҳурмат, самимийликни кўрганлар шундай оилалар кўпайсин, дея ният қиладилар. Шунинг учун ҳам туман ЗАГС мудираси Шоира Ахмедова шу куни никоҳдан ўтаётган ёшларга — Ислом Тожиев ва Муҳайё Нурматова ҳамда Дониёр Рустамов ва Машкура Қорахўжаеваларга тотувлик тилади.

Тадбир давомида куй қўшиққа уланди, жозибали рақслар ижро этилди. Йиғилганлар бу ерга келиб ҳам маънан, ҳам жисмонан ҳордиқ чиқариб, кўнгиллари хушнуд қайтдилар.

Биз байрам ниҳоясида ташкилотчилардан бири вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг саркотиби Наима Жабборовадан ўз таассуротларини ўртоқлашишни сўрадик:

— Бугунга қадар истиқлолимизнинг уч йиллигига бағишланган бундай тадбирларни вилоятимизнинг қатор шаҳар ва туманларида ўтказдик. Хусусан, Чирчиқда бўлиб ўтган Ёшлар сайлида Тошкент, Чирчиқ, Бўстонлиқ, қибрайликлар иштирок этиб, катта маънавий озиқ олдилар. Ангрендаги байрам эса янгиободликлар билан бирга бўлди. Мана бугунги байрам шодиёналари ҳам, бизнингча, жуда яхши ўтди. Буни байрамда иштирок этаётган кекса-ю ёшнинг, барча-барчанинг чеҳрасидан билиш қийин эмас. Уларнинг тилида ҳам, дилида ҳам Президентимиз, ҳукуматимиз олиб бораётган сиёсатдан, истиқлол берган бахтдан мамнунлик. Одамлар хурсанд, кайфиятлари яхши экан, юртимиз янада равнақ топади, ҳаётимиз янада фаровонлашаверади.

З. ЖЎРАЕВА.

УНИНГ ИШИ ЁЗИШ...

(Ёзувчи Ҳайдар Муҳаммад билан мулоқот)

— АДАБИЁТ — сеҳрли олам, у кишини шундай сеҳрлаб, ўз оғушига тортадики, китоб ўқиётган ёхуд спектакл томоша қилаётган одам бир зум бўлсада, мавжуд ҳаётни унутиб, ёзувчи яратган олам ичига кириб қолади. Ана шундай чинакам асар яратиш эса камдан-кам ижодкоргагина насиб этади. Домла, суҳбатимизни сизни илк бор ижод оламига етаклаб кирган ва йирик асарлар яратишга ундаган адабий муҳитдан бошласак...

— Мен асли тошкентликман. Ишчилар шаҳарчасида ҳовлимиз бўларди. 5-6 синфларда ўқиб юрган кезларимда "Гўрўғли" туркум достонлари босмадан чиққан. Шунда мен бу туркум достонларни уйдагиларга ўқиб берардим. Уйдагилар жон қулоғи билан эшитишар, уларнинг мароқ билан тинглаётганликларидан менинг илҳомим жўшиб, қироат билан ўқиб, кўпинча ўзимдан ҳам қўшиб юборардим. Уйимизга меҳмонлар келса, ҳам мендан достонлар ўқиб беришимни сўрашарди. У вақтларда телевизор йўқ, радио камдан-кам одамларникида бўларди. Улар менга сен ҳам шунақанги достонлар ёзгин, дея дуо қилишарди, балким ўша дуолар ижобат бўлгандир...

Кейинчалик адабиётга қизиққан дўстларимиз билан Исмоил Усмонов деган ўртоғимизникида, Тахтапулда йиғилиб, ўзимизча "Ойбекчилар" жамияти туздик. Унинг асосий фаоллари марҳум шоир Анвар Исроилов, ҳозирда филология фанлари номзоди Абдуманнон Тошев, журналист Миртурсин Мирсоатов, драматург ва ношир Асрор Самадлар эди. Исмоил Усмоновнинг кичик дарсхонаси қароргоҳимиз эди. Янги шеърларимизни бир-бирларимизга ўқиб берардик, чиққан асарларимизни "Қизил китоб"га ёпиштирардик. Ёзувчилар уюшмасига, Миртемир ака раҳбарлигидаги семинарларга мунтазам қатнардик.

Яна бир унутилмас воқеалардан бири, Низомий номидаги муаллимлар тайёрлаш олийгоҳида ўқиб юрган кезларимда домла Шайхзода бизларга дарс берардилар. Ўша дамларда домла машҳур "Мирзо Улуғбек" фожиасини ёзаётган кезлар эди. Қўлёзмалик пайтлариданоқ бизларга ўқиб берардилар. Мен бу асардан ниҳоят даражада таъсирланганман. Бу таъсир асносида Бобур ҳақидаги драмамни ёзиш нияти туғилди. Домла Ҳамидулла Убайдуллаевга маслаҳат қилганимда, бу асаринг нечоғлик яхши ёзилса ҳам чиқариш қийин, меҳнатинг зое кетиши мумкин, деган эдилар. Лекин, Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг "Бобурнома" асари мени ўзига сеҳрлаб олганди. Тушунмаган сўзларимни луғатлардан излаб топиб, синчиклаб ўргандим ва ниҳоят меҳнатларим зое кетмади. 1982 йили узоқ йиллик изланишлардан кейин "Бобур" асаримни ёзиб тугатдим. . Домла Азиз Қаюмов ҳам асарни ўқиб чиқиб, жуда юқори баҳоладилар. Ва менга Фурқат ҳақида ҳам асар ёзишни маслаҳат бердилар. Шунда мен Фурқат ҳақида фильмлар бор, драмалар ёзилган, дедим. У киши мен ҳаммасини биламан, лекин, улар умрини ўтаб бўлган. Сиз ёзишингиз керак экан. Бобур ҳақидаги асарингизни мен ижодий паспортингиз деб билдим. Бобур тили билан айтганда, от ўйнатиб, қилич чопадиган вақтингиз экан, дедилар. Лекин, мен ўша дамларда Фурқат талқинига бирон калит тополмадим. Шу давр талқини менга бир муқим фикр беролмади. Аммо, Фурқат ҳам адабиётимизнинг улкан адибларидан бири, насиб этса бир кун, албатта, ёзарман...

— Илк саҳнага чиққан драматик асарингиз қайси эди?

— Биринчи саҳнага чиққан асарим "Тошкентнинг нозанин маликаси" мусиқали драмасидир. Машҳур композитор Манас Левиев мусиқа басталаган. Бу асар ҳамда Чингиз Айтматовнинг "Қизил дуррали нозик ниҳолим" асарларининг мусиқалари учун Манас Левиев домла Ҳамза мукофотига сазовор бўлганлар ҳамда "Бутуниттифоқ мусиқали асарлар танлови"нинг фахрли дипломини олишга муваффақ бўлдилар. Асар республикамизнинг кўплаб саҳналарида бир неча йиллар давомида муваффақият билан ўйналди, қайта-қайта саҳналаштирилди. Шунингдек, Қирғизистон, Тожикистон театрларида ҳам саҳна юзини кўрди. Сўнгра "Кўнгил чинни пиёла", "Элёр Ботир", "Хотинлар "тапи"дан чиққан ҳангома", Алишер Навоий достони асосидаги "Сабъаи Сайёр", Раҳмат Азизхўжаев билан ҳамкорликдаги "Куёвлар конкурси" асарларим ҳам вилоятлар ва бошқа республикалар театрларида саҳналаштирилди.

— Домла, суҳбатимиз драматургия ҳақида экан, миллий драматургиямиз ҳақидаги фикрингизни ҳам билишни истардик, қайси асарни миллий драматургиямиз маҳсули дея мисол қилиб кўрсата оласиз?

— Бизнинг саҳна санъатимиз Оврупо андозаси асосида яратилгани сир эмас, илк драматургия намуналаридан бўлмиш Маҳмудхўжа Беҳбудийнинг "Падаркуш", Фитратнинг "Абулфайзхон" драмалари фикримизнинг далили бўла олади. Лекин, масаланинг асосий томони бор. Асарлар Оврупо қолипида бўлгани билан юраги миллий, миллийлик ҳамиша устун бўлган, мана шу нарса миллий драматургиядир. Асосий гап қолипда эмас, гап қандай ёзилишида. Масалан, мумтоз шеъриятимизнинг ғазал шакли араблардан кириб келган. Бу дегани ғазалларимиз ар бча дегани эмас-ку.

— Сизда ёзиш қийин кечадими ёки ёзилган нарсани эълон қилдиришми?

— Мен кўпроқ ёзишни ўйлайман. Ёзилган нарса, албатта, бир кун чиқади ва ўз ўқувчисини ёки томошабинни топади. Фақатгина юракда дард бўлгандагина ёзиш керак, ўшандагина яхши асар дунёга келади.

— Ўзбек режиссерлари ҳақида нима дея оласиз?

— Республикамизда яхши режиссерлар кўп. Масалан Мансур Равшанов, Рустам Ҳамидов, Марат Азимов, Ибодулла Ниязметов, Карим Йўлдошев, Ҳабибулло Оппонов, Носир Отабоев, Баҳодир Йўлдошев ва буларнинг рўйхатини яна кўп давом эттириш мумкин. Мен режиссер Носир Отабоев бирон бир асаримни саҳналаштиришни орзу қиламан. Менга унинг қўйган асарлари ёқади.

— Асар ёзувчининг юрагидан чиқади ва у юракнинг бир парчаси ҳисобланади. Режиссерлар эса ҳеч тап тортмай ўнг келган жойидан қирқиб ташлашлари мумкин. Бу кўпинча муаллифга оғир ботади. Мана Сиз кўп режиссерлар билан бирга ишлагансиз. Шунда режиссерларнинг топилмаларидан қувонган дамларингиз ҳам бўлганми ёки ўзингизнинг ҳаёлингизга келмаган ижро билан Сизга таъсир кўрсатган воқеалар бўлганми?

— Албатта, бўлган. Абдурашид Раҳимов режиссерлигида каминанинг "Тошкентнинг нозанин маликаси" асари саҳналаштирилган. Шундаги охирги саҳнада режиссер топилмаси билан жуда ажойиб ижро бўлган: Мардоннинг отаси ўғлининг жиноятини тан олади. Ҳукм ўқилади. Ўша саҳнада бола отага қараб "Дада" деб қичқириб юборади. Абдурашиднинг мазкур қўшимчаси менинг юрагимни ҳапқиртириб юборган. Қаттиқ ҳаяжонга тушганман, бениҳоят қувонганман. Бу саҳна нафақат менга, балким томошабинга ҳам қаттиқ таъсир кўрсатган.

— "Хотинлар "тапидан" чиққан ҳангома" асарингиз асосида "Темир эркак" фильми суратга олинган. Нега бу фильмга ўзингиз сценарий ёзмадингиз?

— Тўғрику-я, лекин, биринчи катта экран асарим бўлгани учун таклиф этишганда сценарий ёзишга кўнмадим, бузиб қўяман деб чўчидим. Кинонинг ўз мутахассислари бор, улар бу соҳани чуқурроқ билишади.

— Домла, сиз қўшиқчиликда ҳам самарали ижод қилиб келаяпсиз. Икки юздан зиёд қўшиқларингизга мусиқа басталанган ва ўз мухлисларини топган. Деярли кунда, кунора радиотўлқинлари ва телеэкранда янграб туради.

— Бу соҳада ҳам бирмунча асарларим шинавандаларга тақдим этилган. Биринчи қўшиғим "Сўлим диёр" Ботир Зокиров ижросида Жаҳон Ёшлар фестивалида янграган. Телман Ҳасанов мусиқа басталаган. Кейинчалик бу қўшиқни Ғулом Абдураҳмонов ва бошқалар ҳам ижро этдилар. Клара Жалилова ҳам жуда чиройли талқин этган. Сўнгра катта санъаткорлар ижросида "Ёзган хатинг қўлимда", "Хатларим етмасмикан", "Тоғлиқ қиз", "Тош қабрлар", "Дилбар мисол", "Самарқанд", "Севги баҳори", "Ватан жилоси", "Ром этдинг" каби қатор қўшиқларим оммалашиб кетди. Болалар қўшиқларимнинг баъзилари фольклор тўпламларида халқ сўзи сифатида босилиб ҳам кетган. Масалан, "Чумчуқ", "Айниқса", "Бахтий Эркатой"... Бу қўшиқларимни кўпчилик болалар яхши билишади. "Дугонажон", "Салом пионер ёзи" қўшиқларим республика танловларида совриндор бўлган.

1972 йилда Польшада Бутуневропа мусиқа фестивали ўтказилди. Шунда менинг "Йўлинг топсам" қўшиғим ярим ўзбекча, ярим полякча ижро этилади. Мазкур фестивалда 22 та қўшиқ ғолиб деб топилган. Бундан иккитаси собиқ СССРдан бўлиб, бири менинг қўшиғим эди. Бу қўшиқ ўша вақтларда Польшада жуда машҳур бўлиб кетибди. Менга Ботир Зокиров гапириб берган эдилар. Бир гал Польшага гастролга борганида Ботир Зокировдан шу қўшиқни куйлаб беришларини илтимос қилишибди. Ботир Зокиров эса бу қўшиқдан бехабар эканлар. Эртасига ўрганиб, Польшада куйлабдилар. Мени учратиб, "Жуда хижолатда қолдим, сизнинг шу қўшиғингизни Польшада кўп ҳурмат қилишаркан, деярли ҳамма ансамбллар куйлашаркан", — деб қолдилар.

— Ижодингиздан мамнунмисиз?

— Аския, пайровларда, латифаларда каминанинг "Хотинлар "гапи"дан чиққан ҳангома" асари ҳам тилга олинмоқда. Менинг комедиям асосида сувратга олинган "Темир эркак" фильмининг номи ҳам қизиқчи Ҳожибой Тожибоевнинг ҳангомаларига кириб кетибди. Демак, асарларим халқ эътиборида экан, мамнунман.

— Оилангизда издошларингиз борми?

— Оиламизда шоир ёки ёзувчи бўлишини жуда-жуда истардим. Лекин, ота-она хоҳиши билан ёзувчи бўлиб бўлмайди-да. Сурайё қизим журналист, ойнаи жаҳонда ишлайди. Раъноҳон қизим эса ҳозирча журналистика куллиетининг талабаси. Муқаддасхон қизим эса тил ва адабиёт муаллимаси. Муҳайё қизим иқтисодчи, Севар ўғлим эса кимёгар.

— Айни кунларда қандай асарлар устида иш олиб бормоқдасиз? Келгуси режаларингиз қандай?

— Шу кунларда "Доллар операцияси" деб номланган саргузашт драмамни тугатдим. Бобур ҳақидаги "Ҳар кимки вафо қилса..." драмам Муқимий номидаги мусиқали драма театрида саҳналаштирилди. Ўзбекистон халқ артисти Толиб Каримов ҳақидаги "Милициядан Соҳибқиронгача" деб номланган китобим нашрдан чиқди.

Келгуси режаларга келсак, йирик насрда ҳам қалам тебратиш ниятидаман.

— Шу йилдан нималарни кутаяпсиз?

— Тўғриси мен ҳамиша кутиш завқи билан яшайман. Бу йил "Ҳазилкаш шоҳ" номли сайланма китобим ҳамда "Хатларим етмасмикан" деб номланган қўшиқлар тўпламим чиқишини кутаяпман. Янги асарим премьерасини кўриш орзусидаман. Ўша дамларга етказишини тангри таолодон сўрайман...

Муштарийлар дилида миллий ғурур бўлишини истайман. Миллий ғурури бўлган одам халқини, Ватанини, санъатини, адабиётини севади. Бошқа халқларнинг миллий ғурурига ҳурмат билан қарайди, дўстликнинг тенглик кўпригини мустаҳкам қуради...

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ суҳбатлашди.

СПОРТ

ҒОЛИБ ЙЎРҒАНИНГ АЛВОН ЁПИҒИ

Тошкентдаги республика отчопарида мавсумнинг асосий анъанавий совринларини қўлга киритиш билан боғлиқ чавандозлик байрами бўлиб ўтди. Зотдор отлар наслини синаш бўйича дастурда кўзда тутилган анчагина мукофотлар ўйналди. Булар орасида Англияда 125 йил аввал таъсис этилган ва шундан бери дунёнинг барча отчопарларида ўйналадиган энг нуфузли Дўнон соврини ҳам бор.

Тошкентда бу мусобақалар бир асрдан бери — бу ерда доимий отчопар фойдаланишга топширилгандан бери ўтказилади. Фақат урушнинг дастлабки, энг оғир йилларида озгина танаффус бўлди. Бошқа пайтларда, республика йилқичилари учун вазият қай даражада мураккаб бўлмасин, Дўнон соврини — "Катта Тошкент соврини" учун мусобақа синовлар дастурига беистисно киритилаверди.

Бу йилги мавсум ҳам осон бўлмади. Ўтиш давридаги бозор қийинчиликлари, ҳал этилмаган молиявий муаммолар, озуқанинг қимматлиги ... отларни ихтисослашган хўжаликлардан кўч, аксарият ёмон аҳволда олиб келишди. Йилқичилик фермаларидан келтирилган отларни мавсум олдидан яхшилаб боқишга тўғри келди.

Ўтган якшанба куни йилқичилар осон бўлмаган бу вазифани асосан уддалашгани маълум бўлди. Мавсумнинг асосий, анъанавий совринлари синовга қўйилган отларнинг барча ёш ва зот гуруҳлари бўйича ўйналди. Унинг натижалари олдинги йиллардагидан қолишмадигина эмас, балки айрим ўринларда юқори ҳам бўлди.

Тошкент от заводи — ҳозирги Алишер Навоий номидаги ихтисослашган жамоа — кооператив хўжалигининг уста чавандози Николай Левадний ўзининг чавандозлик маҳоратини кўрсатди. У "Тошкентнинг катта соврини"да ўзининг зотдор байтали билан қатнашиб, 2400 метрли масофанинг сўнгги 800 метрида рақибларидан ўзиб кетиб, 2 дақиқа-ю 51,6 сонияда маррага етиб келди. Тошкент отчопарида ҳали бу қадар тез югурадиган дўнон бўлмаган. Шу соврин учун зотдор отлар ўртасида бўлган яна бир мусобақада Н. Левадний минган Карфаген номли гўзал саман от барча рақибларининг умидини пучга чиқариб, маррага биринчи бўлиб етиб келди, ғолиб саман дўнон устига алвон рангли ёпиқ ташланди. Республиканинг кекса чавандозларидан бири, уста-устоз Г. В. Левадний асосий стартга дўнонларни аъло даражада тайёрлади.

Қорабайирлар гуруҳида Қашқадарёдаги "Ҳисор" от заводи отларига "Катта Тошкент соврини" мусобақасида тенглашадиган от бўлмади. Чавандоз М. Нормуродов ўзининг арғумоғида пойгани ишонч билан ўтказиб, асосий пойгачи совринини қўлга киритди

А. БАРАНОВ, ЎзА мухбири.

ДОНОЛАР ДЕЙДИЛАР-КИ...

•Аввало ўзингни ҳурмат қила бил!

Пифагор, қадимги юнон олими.

•Иззатталаблик ўз ҳолича эҳтимол нуқсондир, бироқ у кўп ҳолларда қадр-қиммат манбаидир!

Квинтилиан, рим нотиғи

•Ўзлигича қола билган одам бахтлидир!

Фридрих Гегедорн, немис шоири.

•Нуқсонсиз одам эмас, балки фазилатли одам ҳурматлидир.

В. Ключевский, тарихчи.

•Одамлар нима деса дейверсинлар, ўз йўлингдан қолма!

Алигьери Данте, итальян шоири.

•Ўзимизга бўлган ишончимиз ўзгаларга бўлган ишончимизнинг асосини ташкил этади.

Ларофшуко, француз адиби.

Тўпловчи Муҳайё АЛИМОВА, ТошДУ талабаси.

БАРАКАСИНИ БЕРДИ...

ҲОЗИР ўлкамизда айни пишиқчилик. Далалару боғлар, полизларда мева-сабзавотлар ғарқ пишган. Боғбон-соҳибкорларимиз тер тўкиб етиштирган ҳосилни шаҳарликлар дастурхонига сифатли қилиб етказиб беришдек масъулиятли вазифани ҳам зиммаларига олишган. Маълумки, вилоятимиз ва Тошкент шаҳри ўртасида тузилган шартномага кўра ҳар бир туман ўзига бириктилган деҳқон бозорларининг арзон ва тўкин бўлишини таъминламоқда. Жумладан, Зангиота туманидан Чилонзор деҳқон бозорига, Тошкент туманидан Юнусобод деҳқон бозорига, Янгийўл, Қуйичирчиқ туманларидан Сергели деҳқон бозорига келтириб сотилаётган мева-сабзавотлар сифатлилиги, арзонлиги учун ҳам шаҳарликларга манзур бўлмоқда.

Паркент туманидан Бектемир деҳқон бозорига 80 тонна картошка, 20 тонна дон, 20 тонна гўшт, 8 тонна асал, 200 тонна сабзавот — жами 328 тонна маҳсулот олиб келиш режалаштирилган эди. Паркентлик миришкорлар фидокорона меҳнатлари туфайли бу йил далалардаги ҳосил, айниқса, узум мўл бўлди. Шунинг учун ҳам шаҳарликларга режадагидан анча ортиқ, яъни 574 тоннадан зиёд маҳсулот етказиб берилди.

М. ОБИДОВА.

Муҳаррир
Ф. МУҲИДДИНОВ

ЭЪЛОН

Масъулияти чекланган "МАКРОФЛЕКС" жамиятининг думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«Тошкент ҳақиқати»
Муассис: Тошкент вилояти ҳокимлиги

БИЗНИНГ МАНЗИЛ: 700000, Тошкент, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОН: хатлар ва оммавий ишлар бўлими - 334-048

Рўйхатдан ўтиш тартиби N 8. Буюртма Г—1089. 18780 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2

• Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.
• Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.
• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.